

NÚMERO 11 DESEMBRE 90

LA PUNXA

COL·LEGI OFICIAL
D'APARELLADORS
I ARQUITECTES
TÈCNICS DE GIRONA

A photograph of a two-story building with a terracotta roof and orange walls. The word "GERONA" is written in white capital letters on the wall. Several palm trees with their trunks wrapped in grey fabric stand in front of the building. In the foreground, there is a fountain with water and a bed of colorful flowers.

ELS ESPAIS PÚBLICS

DE GIRONA

EL CEMENTIRI DE GIRONA

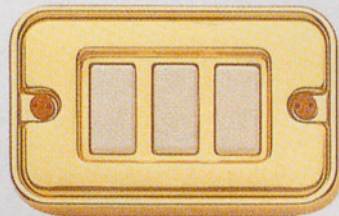
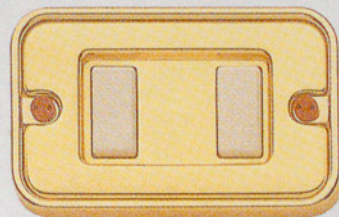
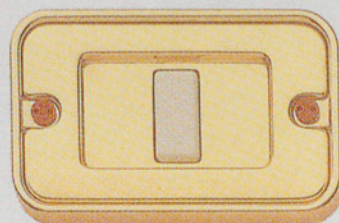
MORFOLOGIA

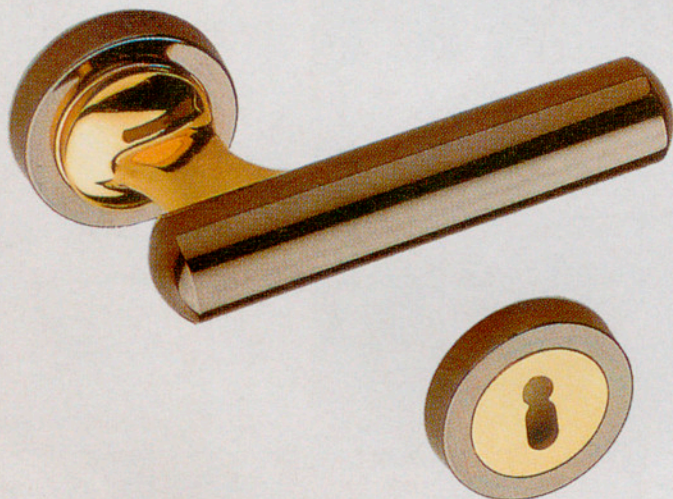
Algunes coses marquen grans diferències

Distribuïdor de:

**FRASCIO
FUSITAL
FORGES
VALLI & COLOMBO
POGGI MARIANI
OLIVARI
R.D.S.
HANSGROHE
HANSA
DISSA**

Plaques per a endoll
Colors: Daurat, vermell,
negre, blanc, mercuritzat.

ARCON

**Emili Grahit, 18-20
Tel. (972) 21 52 44
17002 GIRONA**

LA PUNXA

COL·LEGI OFICIAL
D'APARELLADORS
I ARQUITECTES
TÈCNICS DE GIRONA

SUMARI

EDITORIAL	1
ELS ESPAIS PÚBLICS DE GIRONA, per J. Ma. Gelada	2
La Recuperació de la Devesa, per J. Gaya	9
La Devesa, paradoxa ciutadana, per N.J. Aragó	10
ENTREVISTA A... Joaquim Nadal, per A. Ruiz	13
PÀGINES INFORMATIQUES	
Mil·lorem els nostres programes amb menús de finestra, per B. Masó	15
INFORMACIÓ PROFESSIONAL	
Notes sobre l'execució d'una valoració immobiliària (III), per N. Sureda	17
PLANES D'ART	
Ma. Àngels Landette: Estructures especials d'esmail i ferro	20
ESBORRANYS DE SOBRETAULA	
Murs de Vent, per R. Ripoll	23
ACTIVITATS COL·LEGIALS	
Papallones de Catalunya	24
Conferència: «Patologia dels forjats reticulars i problemes derivats de l'actual normativa.	24
Arquitectes per a la vellesa	25
Seminari sobre reparació del formigó ...	25
Dibuixa la teva casa	26
X edició del concurs de paletes	27
Tharrats - obra gràfica	28
El Col·legi oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Biscaia celebra el seu 50è aniversari	29
Pessebres	29
HISTÒRIA DE LA CONSTRUCCIÓ	
El Cementiri de Girona. Morfologia	31
ESTADÍSTICA DE L'HABITATGE, per A. Escreiu	37
BIBLIOTECA. Noves adquisicions	39

Número 11 - DESEMBRE 1990

EDITA: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona. C/ Sta. Eugènia, 19 - 17005 GIRONA.

CONSELL DE REDACCIÓ: J. Ma. Gelada i Casellas, B. Masó i Carbó, Ma. Àngels Oliver i Boades, J. Ma. Pau i Negre, R. Ripoll i Masferrer, N. Sureda i Darnius.

COORDINADOR: Francesc Xavier Bosch i Aragó.

COL·LABORENEN AQUEST NÚMERO: J. Ma. Gelada, N.J. Aragó, J. Gaya, A. Ruiz, J.Ll. Muntaner, Rosa Gil, Narcís Sureda, B. Masó, A. Escreiu, R. Ripoll, Anna Ferrer, JAP.

CORRECCIÓ: Ma. Rosa Gallart.

FOTOGRAFIA: Rafel Bosch,

PUBLICITAT I RELACIONS PÚBLIQUES: Cristina Alsina, Relacions Públiques Imatge i Comunicació.

DISSENY GRÀFIC: DIS-ART, publicitat, S.L.

DOCUMENTACIÓ: Serveis Col·legials i Administratius del C.O.A.A.T.G.

IMPRESSIÓ: CURBET & MARQUÈS, IMPRESSORS S.L.

DIPÒSIT LEGAL: GE 427 - 1988

NOTA: Els criteris exposats en els articles firmats són d'exclusiva responsabilitat dels autors i no representen, necessàriament, l'opinió de la direcció d'aquesta revista.

EDITORIAL

Una vegada més, l'ensorrament d'un sostre fet amb biguetes de ciment aluminós ha posat en evidència la necessitat de conservar i rehabilitar contínuament els habitatges. Encara que sigui habitual, no deixa de sorprendre que només ens recordem de Santa Bàrbara quan trona.

L'existència d'aquest tipus de biguetes i l'alt risc que presenten quan no han estat correctament fabricades, o quan s'han utilitzat en llocs poc adients per a les seves característiques químiques, és un fenomen ben conegut pels qui treballem en el món de l'edificació. Des de la dècada dels quaranta s'han anat registrant falliments en construccions fetes amb ciments d'aquesta mena. El coneixement actual d'aquest material ens ha permès identificar amb claredat les patologies que pot presentar i la manera d'evitar-les. Sovint s'ha dit que aquest és un ciment no autoritzat a Espanya per fer elements de formigó resistent; això, però, no és cert. Només no ho ha estat durant els darrers anys i per a un tipus molt concret de formigó: el precomprimit. Per a altres aplicacions, les Normes més modernes autoritzen el seu ús amb les mateixes precaucions que necessita qualsevol altre material.

Cal conèixer bé els motius que van conduir a una utilització predominant del ciment aluminós, durant la dècada que va de l'any 1954 al 1964, en biguetes de formigó armat i precomprimit, per a no extreure conclusions errònies. Els materials i les tècniques de construcció, encertades o no, obeeixen a unes exigències socioeconòmiques concretes, pròpies de cada època, a l'estat dels coneixements tècnics i a la disponibilitat de mitjans. Sovint la ruïna dels edificis no és conseqüència només d'un mal material, d'un mal càlcul o de l'execució defectuosa d'un element concret. L'estudi dels sinitres ens confirma la presència habitual d'errors de tota mena, afegits a la manca de conservació de l'edifici.

Avui és possible observar una major conscienciació col·lectiva: els habitatges no són eternals i necessiten una atenció constant, sostinguda durant el temps de vida de l'habitatge. No us sembla, doncs, que caldria començar a parlar de quant han de "viure" els nostres habitatges?

ELS ESPAIS LLIURES DE GIRONA

El fet de doblar la superfície de la Devesa amb els espais lliures executats i en vies d'execució, significarà un salt qualitatiu en la vida de la ciutat.

Malgrat que el creixement i desenvolupament de les ciutats han estat condicionats en cada cas per paràmetres semblants, les característiques del seu emplaçament i de les èpoques de desenvolupament han marcat de forma contundent la configuració actual.

ELS ORÍGENS DE LA CIUTAT

Els orígens de Girona es remunten a l'any 76 aC., quan el general romà Gneu Pompeu Magne va decidir aixecar una fortificació de forma triangular amb vèrtexs a Torre Gironella, pujada de St. Feliu i la placeta del Correu Vell. Aquest recinte emmurallat, de forma atípica entre els romans (la planta quadrada o rectangular era la forma habitual), va mantenir-se així, amb el riu Onyar als seus peus, amb la presència visigòtica, el pas dels àrabs i el lliurament als francs.

Fins el segle XII no hi ha constància documental d'habitaclles fora de la muralla, nascuts dels contractes d'emfiteusi, segons els quals el senyor cedia perpètuament a una altra persona el

domini útil d'un tros de terreny, a canvi d'un cànon o pensió, per tal que fos millorat.

El creixement de Girona es situa de forma lineal al costat dels camins i a prop dels rius Galligans i Onyar per la necessitat de l'aigua. Així s'anà configurant una ciutat en què la composició social era geogràficament molt definida:

Al nord, predominen els oficis manuals. Al sud, s'hi situen els escrivans, notaris, sastres, apotecaris, barbers, sabaters, etc. Dins el primitiu recinte murallat hi residia la noblesa, la clerecia i els jueus tancats al call. Les relacions estaven molt dividies entre els diferents assentaments, i els contactes humans entre aquests darrers eren molt escassos i només moguts per interessos de relació comercial o religiosa.

A mitjan segle XIV neix la necessitat de protegir els nous assentaments cap el sud, i així entre els anys 1367 i 1380 es construeix una nova muralla, la qual encara es conserva des de Torre Gironella fins al riu i només en queden restes en els fonaments de les cases que donen al riu dels carrers Argenteria i la Rambla.

ELS PRIMERS ESPAIS LLIURES

A la part alta, entre el carrer Abeuradors i el Pont de Pedra, varen formar-se les voltes anomenades dels Esparters o dels Jueus. A la part baixa, i sempre al recer de la muralla del riu, va formar-se la plaça de les Cols. L'enderrocament d'un edifici que separava les voltes dels Esparters de la plaça de les Cols va donar origen a un espai únic que avui coneixem com la Rambla de la Llibertat. Després de l'espai de la plaça dels Apòstols, al costat de la Catedral, i de la plaça St. Domènec —de clar ús bàsicament religiós— comença a formar-se un dels primers espais lliures de Girona: la Rambla.

Cal fer esment que aquestes operacions de «protecció» amb muralla, igual que les posteriors en el sector nord (sector de la plaça de St. Pere-Galligans), foren obres laborioses i amb una oposició clara a pagar els tributs, generant-se fins i tot despoblaments importants per defugir de pagar els impostos.

L'any 1485 els jurats de la ciutat van establir unes ordenances d'edificació revolucionàries, urbanísticament parlant, on per primera vegada es

planificava una via urbana amb alineacions i amplades: el carrer de les Ballesteries —que unia els barris del nord i del sud—, que esdevingué una ruta alternativa al camí reial que passava pel carrer de la Força, i que va servir de punt de connexió entre els menestrals dels sectors artesans del nord i els ciutadans i mercaders del sud. Més tard, l'eix Ballesteries -Cort Reial-Ciudadans es consolidà com a carretera nacional, fins que pels anys 60 es va desviar el trànsit per la Devesa. Fins fa poc, i per l'atapeïment d'aquesta ruta, els vehicles tornaven a utilitzar aquell antic camí ral i l'Ajuntament ha hagut d'optar per restringir-hi un trànsit que els carrers «no podien suportar».

Entre els segles XII i XVIII s'anà formant el barri del Mercadal —ocupat en un cinquanta per cent per convents—, que quedà tancat al segle XV per un recinte murallat que ocupava l'espai de l'actual de la Gran Via de Jaume I, i que fou enderrocat entre els anys 1900 i 1930.

DELS CONVENTS A LES PLACES

Abans, a partir de 1835 i amb la desamortització, els convents varen desaparèixer de manera progressiva i ocuparen el seu lloc carrers, placetes, habitatges i fàbriques. Són les primeres operacions de la nova ciutat industrial i la demostració d'una classe burgesa que hi està interessada.

Per primera vegada es planteja la definició de l'espai públic des de la projectació de les façanes dels edificis que l'han de limitar.

On hi hagué el convent de Sant Francesc va ser possible d'obrir-hi el carrer Nou, que es va convertir en la principal entrada i sortida de la ciutat vella i va connectar l'any 1862 amb l'estació del ferrocarril, al voltant de la qual i entorn de la plaça Marquès de Camps (avui molt condicionada al trànsit de vehicles) s'anà formant un barri conegut com l'Havana Petita, de caire eminentment comercial i primer embrió del creixement urbanístic de Girona fora les muralles.

LA PLAÇA DE LA INDEPENDÈNCIA

Al solar del convent de Sant Agustí es genera el primer exemple d'espai públic ordenat i pensat en el seu voltant de què hem parlat abans. La plaça de St. Agustí, de la Princesa o després de la Independència correspon a aquest moment. El buit deixat pel convent dels agustins l'aprofità el llavors arquitecte municipal Martí Sureda Deulovol per proposar l'any 1855 a l'Ajuntament la construcció d'una plaça porticada de model neoclàssic on poder-hi fer un mercat. Els propietaris que havien comprat els terrenys ho veieren amb bons ulls, i l'any 1859, després de diverses reformes, el projecte era

La Pl. de l'Assumpció representa l'únic intent seriós de portar a terme una plaça tradicional després de la Guerra Civil.

La Pl. Independència és un clar exemple de plaça porticada de model neoclàssic.

L'anomenada "plataforma" de la Pl. Catalunya compleix una funció vital pel trànsit de vehicles i vianants.

El lloc de confluència de vies importants va ésser resolt, en la Pl. dels Països Catalans, amb una rotonda.

La Pl. d'Europa va ésser construïda i així anomenada quan era un fet l'integració de l'Estat a Europa.

La Pl. de Sta. Eugènia és de les que el seu ús és més significatiu durant tot l'any.

definitivament aprovat per l'Ajuntament. Varen haver de passar més de 120 anys perquè la plaça s'acabés, com si la ciutat hagués anat perdent la il·lusió per un projecte ben acollit en el seu moment. La contradicció entre el projecte unitari de la plaça i els drets dels propietaris a edificar segons les seves conveniències ha estat la causa principal d'aquest retard.

Martí Sureda i Vila, fill de Sureda Deulovol, nou arquitecte municipal, va modificar el projecte de la plaça, eixamplant-la en la part nord (avui ocupada pels cinemes Albèniz i Coliseu), de manera que el braç nord quedava separat per connectar més bé amb la Rambla de Ramon Folch, trencant així la simetria de la plaça.

Quan al principi de segle els vents de l'arquitectura eren uns altres, es canvià el projecte de Sureda Deulovol i s'aixecà l'antic edifici del Coliseu Imperial (sota la direcció de Sureda fill), i després el del cinema Albèniz a la banda nord, i el que ocupà la companyia TEISA al costat sud.

El Pla Mercadal de l'any 1975, aprovat essent alcalde Ignasi de Ribot, serví de base per a la inclusió dels edificis no adequats al projecte original al registre d'edificació forçosa, cosa que donà peu perquè la plaça s'acabés, fa pocs anys.

La urbanització de la plaça es completa l'any 1869 amb la col·locació d'una columna en commemoració de la Constitució, substituïda l'any 1894 per un monument als defensors dels Setges de 1809.

L'any 1988 l'Ajuntament aprova un pla especial de la plaça que regula les reformes dels edificis, un control als locals de les plantes baixes i l'ordenació de les ocupacions privatives de què es objecte la plaça, caracteritzada per l'oferta unitària de restaurants més completa de la ciutat.

LA DEVESA

Cedida a la ciutat pels reis en diferents documents, el primer dels quals data de l'any 1423, en el seu inici era una veritable explotació forestal exempta de plàtans, i on fins i tot l'any 1812 s'hi varen fer «curses a peu». Els plàtans de la Devesa daten dels voltans del 1850, segons documents històrics, i l'estructura actual del parc es va aprovar l'any 1859 i es va completar l'any 1889. Des de llavors, la Devesa comença a ser el que ara coneixem: un parc d'unes quaranta hectàrees, amb tres espais diversos: els passeigs, el jardí i el camp de Mart (avui ocupat per una societat hípica).

El primer emplaçament edificat al sector és la Plaça de Toros, autoritzada per l'Ajuntament el 9 de setembre de 1896 al Sr. Llorenç Alcalde i Corney.

Els exercicis militars, les partides de botxes, les passejades, els concerts de

la banda militar, han estat notes característiques de la vida que els gironins han volgut imprimir a la Devesa durant més de la meitat d'aquest segle, a una Devesa allunyada de la ciutat per dues barreres artificials: el traçat del tren i la carretera N-II.

Malgrat la declaració de «Jardín Artístico» sota la tutela de l'Estat decretada pel Ministeri d'Educació el 27 de setembre de 1943, les ocupacions a través de concessions administratives arriben a més de 7 hectàrees, l'abandó de la massa forestal s'anava fent patent d'any en any, agreujat per la davallada del nivell freàtic produïda per la desviació del riu Güell i la disminució del cabal del riu Ter després de la construcció de les preses de Sau i Susqueda.

La revifalla, lenta però esperançada, comença a primers de 1976, quan els Col·legis Professionals de Girona lliuren a l'alcalde Ignasi de Ribot un dossier exhaustiu sobre l'estat i propostes terapèutiques a aplicar al Parc, encarregat a l'enginyer Narcís Motjé i a l'enginyer tècnic Sebastià Delclós. A partir d'aquí i d'una exposició feta a les sales municipals de la Rambla pels Col·legis Professionals i l'Assemblea Democràtica d'Artistes, els gironins prenen consciència pública de l'estat del Parc, i, enmig de la inquietud de l'etapa pre-democràtica, es succeeixen un seguit de reunions, debats públics, etc. que varen esdevenir el principal motor de l'encàrrec pel primer Ajuntament democràtic del Pla Especial, redactat després d'una adjudicació per concurs, per un equip de professionals dirigits pels arquitectes Llistosella i Montsalvatge.

LA PLAÇA DE L'ASSUMPCIÓ

Aquesta plaça, situada en el barri sindical de Sant Narcís, a l'oest de la ciutat, representa potser l'únic intent seriós de portar a terme una plaça tradicional durant els primers setanta anys del nostre segle. La misèria de després de la Guerra Civil i el boom salvatge de la construcció dels anys 70 no donaven temps —es veu— a pensar que la ciutat s'omplia de cases i cases sense que els ciutadans disposessin a prop d'un espai lliure.

El Grup de Sant Narcís ocupa el que abans s'anomenava Pla de Girona, amb una població, fins a l'any 1950, d'uns 150 habitants repartits en masies. Arran de la destrucció d'habitatges durant la Guerra Civil i sobretot en les inundacions dels dies 17 i 18 d'octubre de 1940, l'«Obra Sindical del Hogar» presenta la proposta a l'Ajuntament per a la construcció de 498 habitatges protegits —d'acord amb un projecte de l'arquitecte Ignasi Bosch i Reigt—, el qual ho aprova el 12 de maig de 1944, malgrat que el projecte definitiu de l'any 1947 va ser sotmès a retallades

importantes, sobretot en les dotacions públiques, moltes d'elles forçades pel boicot per part d'alguns dels propietaris afectats per l'explotació.

La plaça de l'Assumpció del Grup Sant Narcís és l'espai obert del sector, amb l'església presidint-la, a l'estil de l'època medieval. Els habitatges i les botigues s'agrupen i es disposen en aquest entorn, que es converteix des del primer moment de la seva construcció (pels voltants de l'any 1960) en el centre de totes les activitats socials i comercials del barri.

Els jardins centrals d'aquesta plaça, condemnats a un estat progressiu d'abandó, foren arranats per l'Ajuntament pels volts de l'any 1982.

LA PLAÇA DE CATALUNYA

Construïda al final dels anys 60, segons projecte de l'aleshores arquitecte municipal Sr. Gordillo. A part de la seva funció d'espai lliure que uneix les dues vores del riu Onyar, l'anomenada «plataforma» compleix una funció avui vital per al trànsit de vehicles i de vianants. El Pla Especial del Barri Vell en preveu l'anul·lació dels aparcaments de superfície, deixant només els vials, i convertint-la bàsicament en espai lliure potencial.

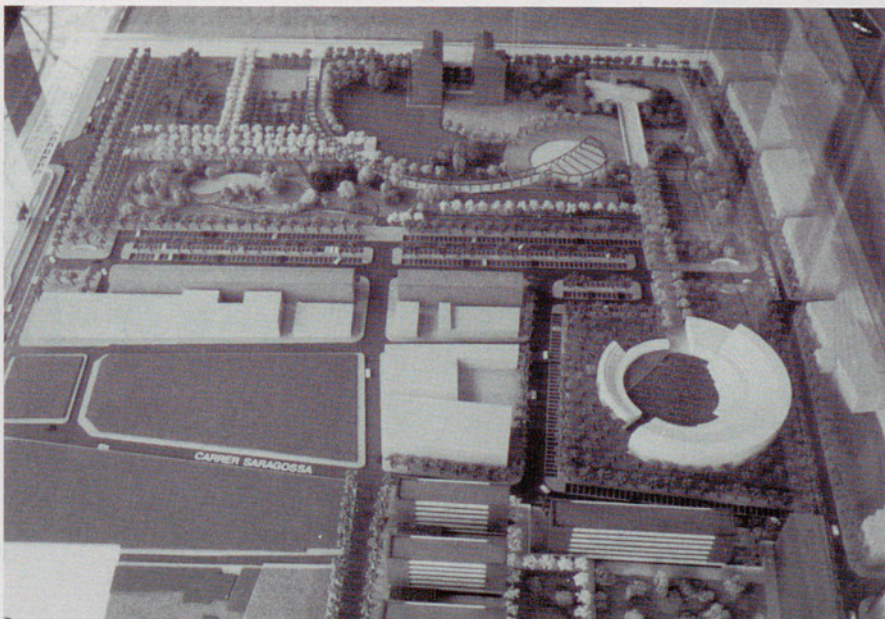
15 ANYS DE CREIXEMENT SALVATGE

El creixement de Girona va desenvolupar-se a partir del Pla General de l'any 1955, un pla força positiu en l'època en què es va redactar. Si s'hagués portat a terme avui dia no coneixeríem la fisonomia de la Girona «salvatge» de l'Eixample i Santa Eugènia. Però les circumstàncies varen

donar com a resultat que la pressió especuladora de l'època trobés un bon coixí perquè el pla s'anés adulterant a través de plans parcials de legalitat dubtosa i ordenances municipals correctores que anaven sintonitzant cronològicament amb el boom immobiliari desenfrenat del moment. Des de mitjan anys 60 fins a l'any 1979 varen transcórrer 15 anys negres per la materialització dels espais lliures de Girona. I parlem de materialització perquè, malgrat el caràcter vertical de la ciutat, condicionat pel Pla General de l'any 1971, el consistori presidit per l'alcalde Ignasi de Ribot (fins a l'any de les primeres eleccions democràtiques), va començar a imprimir un cert ordre en la disbauxa constructora i va iniciar algunes actuacions urbanístiques que després han marcat el canvi de Girona, que l'Ajuntament constitucional ha fet que fossin una palpable realitat.

Una ciutat no es canvia de la nit al dia. Cal aprovar un pla general (amb el temps que comporta la seva tramitació i aprovació) i després calen les figures de planejament complementàries (plans parcials, projectes d'urbanització, etc.) que fan possible la inversió econòmica i les expropiacions, quan són necessàries. L'incompliment del pla del 1955 i la dinàmica potser lenta de les previsions del pla del 1971 (anul·lat pel Tribunal Suprem) pel que fa a obra pública enmig d'un creixement espectacular dels habitatges, varen imprimir a la ciutat uns quinze anys de desgavell urbanístic del qual li costarà molt recuperar-se.

En declarar nul el Tribunal Suprem el Pla General de 1971, l'any 1980, es va crear una situació encara més caòtica en l'urbanisme gironí: només es disposava del Pla General de l'any 1955, que ja havia quedat obsolet per esmenes i la realitat física de la ciutat.

L'acord de compra amb el Ministeri de Defensa farà possible a mig plaç que l'espai ocupat per les Casernes esdevingui un parc integral d'unió entre els barris de l'Eixample i Palau.

És a dir: pràcticament hi va haver un buit de planejament fins que la Comissió Central d'Urbanisme dictà les Normes Subsidiàries, l'any 1982, les quals varen començar a configurar el model d'ordenació del territori actual de la ciutat, que ha completat i posat al dia el Pla General Municipal aprovat l'any 1986, programant les operacions de creixement, millora, urbanització i dotacions que la ciutat necessitava a curt i a mig termini i que constitueixen la forma urbana de la Girona contemporània.

EL SALT ENDAVANT

El Pla General de l'any 1986 posa un èmfasi especial en les zones verdes i els equipaments i consolida algunes previsions de les Normes Subsidiàries de l'any 1982. Es trenca el costum de mirar només la Devesa com el gran espai verd que justifica quasi ell sol els estàndards mínims exigits, i es preveuen dos tipus d'actuacions:

- la dotació d'espais lliures barri per barri en els sectors consolidats, i
- la posició i estructura d'espais i equipaments a nivell general, per definir el funcionament i la forma de la ciutat.

De la primera actuació en són un exemple la plaça de Sta. Eugènia al barri del mateix nom, la plaça S. Sobrequès, a St. Narcís, la plaça Picasso i els espais entre blocs a Vila-roja, la plaça del Llimoner a la Font de la Pólvora, la placeta del Correu Vell al centre històric o la plaça Josep M. Prat al sector de Germans Sàbat. Aquest

tipus d'actuacions, continua de forma creixent i va omplint dia a dia espais buits de la ciutat, espais ocupats simplement per terra fins a la seva ordenació, que convidaven a la deixadesa i fins i tot a la brutícia, i que els mateixos veïns cuiden i s'estimen després de la transformació en espai ordenat.

La segona actuació, configura dos eixos principals en sentit N-S i E-O, que es troben en el nou centre urbà de la *plaça d'Europa* i el *Parc Central*, als quals acompanyen altres de menor extensió. En el sentit nord-sud es configura un eix que comença en l'*illa del Ter* al barri de Pedret, segueix pel *parc fluvial* a consolidar prop del riu Ter al sector de *Fontajau*, arriba a una *Devesa* ordenada per un Pla Especial i on es consolida una activitat firal, continua pel renovat *sector del Güell* on un espai lliure longitudinal connecta aquella amb el nou *Parc Central* i la *plaça d'Europa*, per lliurar-se a la zona d'equipaments prevista en les antigues instal·lacions de Campsa.

En sentit est-oest es configura un altre important eix cívic des de la *plaça dels Països Catalans* als sectors de nova ordenació del Pla de Girona fins a la zona *Universitària i esportiva* existent, a través de l'*avinguda Pericot*, avui en fase d'urbanització.

Cal no oblidar operacions especials en recorreguts de dimensions petites, com ara el *parc de Vista Alegre*, les obres del qual s'han d'iniciar aviat, el gran espai lliure de l'Eixample ocupat avui per les *Casernes militars* —del qual ja s'ha aprovat el Pla Especial—, i la *plaça de la Constitució*, que ha

representat «l'estripada» més important feta al centre de la ciutat.

Tot aquest seguit d'elements, que formen una actuació urbanística unitària, ha de servir a mig termini per mantenir i ordenar el creixement de la ciutat amb dotacions suficients. D'ells en coneixem ja les places *d'Europa* i dels *Països Catalans*, el *Parc Central*, el començament de l'execució del Pla Especial de *la Devesa*, i el primer tram de la *plaça de la Constitució*. Potser val la pena, doncs, que ens hi entrem: doncs, que ens hi entrem:

LES PLACES D'EUROPA I DELS PAÏSOS CATALANS

Ambdues places, previstes ja en les Normes Subsidiàries de 1982, tenen com a denominador comú la seva forma circular de més de 80 metres de diàmetre amb enjardinament central per a servir de rotonda en dos punts en què conflueixen importants vies de comunicació i on el nombre de vehicles i vianants és cada cop més creixent.

La *plaça d'Europa* es va construir l'any 1982 en la cruïlla dels dos eixos principals de les dotacions futures de la ciutat: l'est-oest, de la carretera de Sant Feliu de Guíxols i el barri de Palau, al sector dels barris de Santa Eugènia-Sant Narcís i al poble de Salt; el nord-sud, que comunicarà la Devesa amb la carretera de Santa Coloma de Farners a través del sector Güell i el Parc Central.

La *Plaça dels Països Catalans*, construïda l'any 1985, es situa al final del carrer Emili Grahit, al costat de l'església de Sant Josep, i és punt de cruïlla amb la

La Plaça Constitució serà l'espai lliure més important fet al cor de la ciutat.

carretera de Sant Feliu i el sector de Montilivi-Palau, zona de fort creixement residencial i d'implantació universitària.

EL PARC CENTRAL

Situat a l'eix nord-sud que marca el nou desenvolupament de Girona, ocupa uns 140.000 m² d'un gran buit urbà format pels terrenys que van ser en el seu dia estacions i instal·lacions de RENFE (Barcelona-la Jonquera) i FEVE (Olot i St. Feliu de Guíxols). L'elevació en estructura-viaducte de la línia Barcelona-la Jonquera, i la desaparició dels «carrilets» de Sant Feliu de Guíxols i Olot van permetre l'adquisició d'aquests terrenys per l'Ajuntament amb la finalitat de donar solució a un dels problemes més greus que tenia plantejat el desenvolupament urbà de la ciutat.

En l'àmbit del Pla Especial (aprovat l'any 1987) s'ha resolt també el problema endèmic de l'estructura radial de la xarxa viària de Girona, amb un vial en el parc que separa les zones d'equipaments (estació Renfe, estació d'autobusos) de l'espai lliure del Parc, i que és una part d'un vial transversal més important de nord a sud, per a ús de vehicles i vianants, amb un recorregut d'uns dos quilòmetres quan sigui complet d'aquí a un any.

El parc és marcadament lineal; en el costat nord es situa l'antiga estació d'Olot, avui rehabilitada per a equipament públic, i està presidit per dos edificis de l'arquitecte Rafael Masó (la casa de la Punxa i la Farinera Teixidor); en el costat sud, tocant la plaça d'Europa i amb enllaç als jardins de la Mare de Déu de Montserrat i la plaça de l'Assumpció, al Grup de Sant Narcís, hi ha un laberint vegetal que serveix d'entrada al gran passeig arbrat del parc. La resta de l'espai s'homogeneïtza a partir de l'aparició d'una massa boscosa de caràcter mediterrani i autòcton (pins i alzines) que emmarquen en el seu interior una sèrie de seqüències de caràcter lúdic (zones de joc, jardins, roserar, etc.), que són, en definitiva, els que donen major sentit a la utilització i integració social amb la població des de la seva obertura el mes d'octubre de 1990.

LA NOVA DEVEESA

La motivació principal que porta a redactar el Pla Especial de la Devesa l'any 1986 és la creació de les condicions perquè el parc recuperi el protagonisme perdut per la seva posició perifèrica respecte a la ciutat, per l'alteració dels costums socials fomentada per la mobilitat envers la costa, i (per què no dir-ho) pel manifest oblit de l'Administració.

El Pla aborda els tres problemes bàsics del parc: la desviació de la carretera Nacional-II que transcorre per l'interior

del parc i que s'interfereix entre aquest i la ciutat; la recomposició del seu entorn urbà molt deteriorat i suburbial; i l'existència d'espais d'utilització restringida per a entitats privades (57.467 m²).

No s'oblida en el Pla Especial que de les 40 ha. que té el parc, unes tres quartes parts estan ocupades per una massa forestal homogènia (uns 3.400 exemplars) de plàtans de fins a 50 m d'alçada amb signes patològics evidents.

Un dels elements que condiciona més el desenvolupament del Pla Especial és l'actual traçat de la carretera N-II i el accessos de les de la Bisbal i Sant Gregori. Per això el pla les modifica i les situa en traçat perimetral per sobre l'antic llit del Güell i vora el riu Ter. D'aquesta manera el parc no quedarà dividit i formarà un tot unitari, amb cinc hectàrees de nou sòl. En el buit alliberat (avui ocupat per la carretera i el firal del bestiar) s'hi preveu un espai que emmarqui la fesomia singular de la Catedral i Sant Feliu: un estany navegable d'amplies dimensions ha d'estructurar aquest indret, on es vol aconseguir un potent centre d'atracció amb un espai per a concerts a l'aire lliure.

La confluència dels rius Ter i Onyar estarà ocupada per un bosc d'espècies de ribera i un jardí temàtic amb clares finalitats pedagògiques. La resta, ha de seguir ocupada pels plàtans, als quals ja se'ls ha començat a aplicar, any darrera any, les mesures terapèutiques que preveu el Pla Especial (neteja de fongs, poda controlada, regatge intern, etc.). La recuperació de l'antic Camp de Mart (ocupat avui pel GEiEG i «la Hípica», amb instal·lacions sense possibilitats d'ampliació), que ha de passar a ser en un futur un espai lliure i obert d'uns 48.000 m² d'ús diversificat abonat per un edifici multifuncional, és una de les operacions més importants que preveu el Pla. L'ús d'un espai d'aquestes característiques per multitud de funcions obre noves perspectives a la utilització de la Devesa. I el Pla Especial ja apunta com a possibilitats les fires populars, els actes a l'aire lliure i la fira comercial de Sant Narcís.

En aquest sentit ja s'ha avançat de forma significativa: fa dos anys es va construir el Pavelló Firal, que s'haurà de completar amb un Palau de Congressos, i des de fa pocs mesos l'Ajuntament i el Grup Excursionista i Esportiu Gironí (GEiEG), que ocupa avui en concessió les pistes d'esports, han signat un acord per a la retirada d'aquest últim de l'espai que ocupa d'aquí a uns anys.

LA PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ

La plaça de la Constitució, que avui podem començar a trepitjar al costat de la Gran Via Jaume I, té evidents

diferències amb el projecte que va guanyar el concurs l'any 1982. L'any 1986, quan l'Ajuntament va voler començar les obres, els mateixos arquitectes guanyadors del concurs van plantejar la necessitat d'introduir algunes modificacions justificades, principalment, pel mateix pas del temps i per la decisió de l'Ajuntament d'emplaçar-hi un aparcament subterrani, molt necessari en un sector bàsicament comercial i de serveis.

El dia 6 de desembre passat els ciutadans «varen inaugurar» la zona arbrada, al costat de la Gran Via. Una zona arbrada que pretén ser (segons els arquitectes Esteban, Montero i Torres) «un test a la ciutat», amb un espai delimitat i mesurable que recorda altres arbredes de Girona.

Aquesta zona i la plaça «dura» de sobre de l'aparcament subterrani estan unides per una suau i ampla rampa peatonal. A la zona «dura», condicionada per l'aparcament subterrani, s'hi podran acollir activitats col·lectives que comporten concentració de ciutadans (verbenes, sardanes, mitings, etc.), a diferència de les zones més recollides que ofereix l'arbreda, amb les seves formes polièdriques de formigó i les columnes de llum dissenyades per a aquesta plaça.

Al final de desembre de 1990 l'Ajuntament ha aprovat el Projecte d'Urbanització de l'última fase de la plaça, al sector de l'església del Mercadal, amb un pressupost de més de dos-cents milions de pessetes.

Tot plegat, un cop acabat, serà l'espai lliure més important al cor de la ciutat, amb la recuperació de més de 10.000 m², que fins fa 20 anys eren ocupats per fabriques.

LES CASERNES

Un pla especial aprovat el setembre de l'any 1989 ordena un espai de més de 125.000 m² avui ocupat per les Casernes Militars, al costat del sector de l'Eixample, que es caracteritza per una clara mancança d'espais lliures. Les Casernes, encara avui, eviten la comunicació de teixits urbans veïns (Eixample i Palau), i malgrat que no és la primera vegada que el planejament les qualifica de zona verda, no ha estat possible fins ara, amb un acord de compra de l'Ajuntament al Ministeri de Defensa, una transformació a mig termini. Actualment l'Ajuntament ja n'ocupa quasi la meitat.

En aquesta illa, compresa entre els carrers d'Emili Grahit-Migdia-Saragossa i Barcelona, s'hi preveu com a element més significatiu un gran parc delimitat i tancat d'uns 90.000 m², amb accessos principals pels carrers de Barcelona i Migdia, amb una piscina recreativa tractada com un llac d'uns 6.300 m², amb solàriums al voltant i separada de la resta del parc

Ha calgut també anar omplint els buits urbanístics en els espais deixats d'entrada en els barris perifèrics. Espais del sector comercial de Vila-roja.

per una pèrgola en forma de cercle. Els sectors del parc que no pertanyen a l'àmbit del llac-piscina són jardins de tipologies diverses i àrees de jocs infantils. Però, sobretot, el que destaca és el fet d'haver pensat aquest parc com a lloc de trobada per a realitzar-hi activitats culturals i col·lectives. Així, al sector sud, s'hi preveu un auditori per unes 6.000 persones amb una configuració de plaça pavimentada que fa la connexió entre aquest parc i el del sector del Mas Noguera ja existent. Al costat d'aquest auditori s'obre un segment destinat a quasi 500 places d'aparcament en superfície, el subsòl del qual podrà ser ocupat també per un aparcament subterrani.

ACTUACIONS COMPLEMENTÀRIES

Cal destacar també la recuperació de l'antic camp de futbol de Vista Alegre, entre el carrer del Carme i la muntanya de les Pedreres, amb la compra per l'Ajuntament de tot el seu espai, de 17.000 m², i de realització immediata. També, l'espai lliure enclavat en el sector Güell (entre els carrers Vayreda-Tarradellas-Güell i Ferran Puig) que, amb 13.000 m² i en forma de Rambla, forma part d'aquest eix nord-sud d'unió entre la Devesa i el Parc Central de què parlàvem. Per aquesta Rambla avui ja s'hi pot passar, atès que les obres del sector ja s'estan acabant.

A MANERA DE CLOENDA

Si bé és cert que han passat ja quasi quatre anys des de l'aprovació del Pla General i que ja cal abordar aviat preceptivament la seva revisió, és clar que es conservaran les directrius bàsiques també en el que fa referència als espais lliures, molts d'ells ja executats o en vies d'execució. Per això, *la futura Girona dels espais lliures* és ja un fet irreversible començat l'any 1983 i per acabar en un termini prudencial de 5 o 6 anys més, és a dir, en l'horitzó de l'any 1995. Amb sis anys l'avanç és notable i tot allò que en el planejament per a molts ciutadans, potser cansats de tantes promeses no eren més que intencions damunt d'un paper, ara ja es comença a palpar i a ser una realitat. Si la Devesa, amb les seves quaranta hectàrees, és un veritable pulmó de la ciutat, el fet de doblar aquesta superfície amb els espais lliures executats i en vies d'execució, significarà un salt qualitatiu en la vida d'una ciutat que sense renunciar a la seva història, es vol incorporar als moderns postulats de la dinàmica urbana trencant, quan cal, el conservadurisme denominat de «La Ciutat Litogràfica» per Jordi Soler (Presència n° 975).

És ben clar que aquesta dinàmica, aquest canvi profund al que Girona està sotmesa, fa endevinar un nou concepte de Ciutat que va substituïnt aquella «Girona gris i negra», trista i obscura tancada en les seves muralles, que està conseguint finalment que «ens n'enamorem» cada cop més.

JOAN M. GELADA i CASELLAS
Aparellador
Regidor de l'Ajuntament de
Girona

BIBLIOGRAFIA

- La Ciutat-Jardí i l'Obra Sindical del Hogar a l'època franquista*, de Rosa M. Fraguell - 1988.
- La Devesa, paradís perdut*, de Narcís-Jordi Aragó - 1980.
- Com s'ha format Girona*, de Jaume Fabre i Mercè Huerta - 1986.
- «Pla Especial de la Plaça Independència» - Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Girona.
- «Pla General Municipal d'Ordenació Urbana» - Font-Monterol/Arqtes. - 1986.
- «Pla Especial del Parc Central» - Jou Montero-Juli Esteban/Arqtes. - 1987.
- «Projecte d'Urbanització de la Plaça Constitució» - Esteban-Montero-Torres/Arqtes. - 1985.
- «Pla especial de les Casernes» - Martorell - Bohigas/Mackay/Arqtes. - 1989.
- «Pla Especial de la Devesa» - Llistosella-Montsalvatge/Arqtes. - 1986.

LA RECUPERACIÓ DE LA DEVESA

Els anys 60 van ser els de la decadència de la Devesa. La progressiva motorització dels gironins va posar al seu abast mar i muntanya, i la Devesa i moltes altres coses quedaren reduïdes a records entranyables del passat. Tampoc l'afavorí el pas de la carretera N-II, ni molt menys els grans aiguats que motivaren el desviament del Güell. La Devesa no només es quedà sola, sinó desnudrida.

És per això que als anys 70 aparegueren els moviments «Salvem la Devesa», que articulaven molts sectors de l'opinió que observaven preocupats la decadència del parc.

El 1979, l'Ajuntament democràtic recull la inquietud i promou un concurs d'idees que ha de permetre la regeneració i la recuperació de la Devesa per a la

ciutat. El concurs dona pas a la redacció d'un Pla Especial, i a partir d'aquí les accions es desenvolupen en diverses direccions:

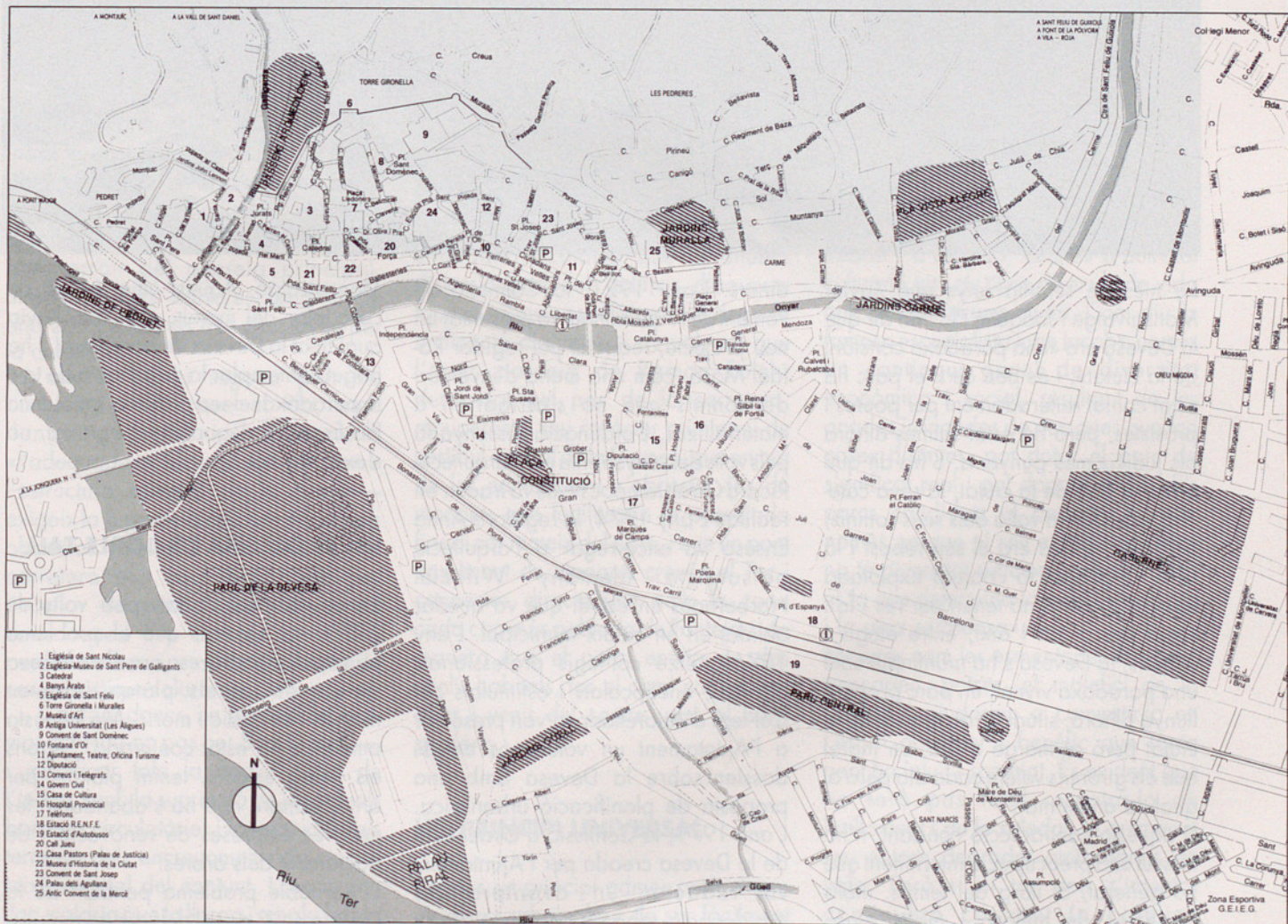
- a) Un programa de conservació i regeneració de la massa arbòria.
- b) La progressiva recuperació i reconducció de les concessions patrimonials, com la piscina, o el recent acord amb el GEiEG.
- c) La construcció del pavelló firal i el futur palau de congressos.
- d) La rectificació i acabament de la xarxa viària a l'entorn del parc, en què cal destacar el desviament de la N-II, cosa que la comunicarà millor amb el centre de la ciutat, i el pont de Fontejau, que la posarà a l'abast dels gironins que viuen a l'altre costat del Ter i li donarà una centralitat que no tenia.

e) L'encàrrec del Pla Especial de protecció de les deveses del Ter, que permetrà la connexió de la Devesa amb el seu entorn fluvial.

f) La definició de futurs usos urbans en consonància amb els hàbits i expectatives actuals dels gironins. L'èxit de les terrasses d'estiu marca camins pels quals caldrà aprofundir.

La maduració de tots aquests factors ha de cristal·litzar finalment en un projecte d'urbanització del parc que recompongui la seva dignitat conforme a les expectatives que tots els gironins hi hem posat.

JOAN GAYA i FUERTES
Regidor. Salut Ambiental i Serveis Comarcals

- 1 Església de Sant Nicolau
- 2 Església-Museu de Sant Pere de Galligants
- 3 Canóbric
- 4 Banyes Arabe
- 5 Església de Sant Felip
- 6 Torre Girònella i Murals
- 7 Museu d'Art
- 8 Antiga Universitat (Les Àligues)
- 9 Convent de Sant Domènec
- 10 Fontana d'Or
- 11 Ajuntament, Teatre, Oficina Turisme
- 12 Diputació
- 13 Correus i Telègrafs
- 14 Govern Civil
- 15 Casa de Cultura
- 16 Hospital Provincial
- 17 Telèfons
- 18 Estació R.E.N.F.E.
- 19 Estació d'Autobusos
- 20 Cafè Junc
- 21 Casa Pastors (Palau de Justícia)
- 22 Museu d'Història de la Ciutat
- 23 Convent de Sant Josep
- 24 Palau dels Aguilans
- 25 Antic Convent de la Mercè

LA DEvesa, PARADOXA CIUTADANA

Fa més de setanta anys que Xavier Monsalvatge i Joaquim Pla van dir que la Devesa era «una paradoxa constant de la ciutat». I és ben cert: el parc ha estat cantat reiteradament per poetes i prosistes, però ha estat sotmès alhora als judicis més punyents. S'ha dit que era el pulmó de la ciutat, la seva catedral arbòria i la volta dels seus somnis, però també que era el seu rebost i la seva vergonya, la criatura explotada que els gironins no tenen per res i fan servir per a tot. I així, entre elogis i dacteris, la Devesa s'ha mantingut com una paradoxa vivent: un parc proper i llunyà alhora, situat arran mateix de la ciutat però al marge d'ella; un indret que els gironins veiem cada dia però al qual no anem mai.

D'aquesta contradicció constant, n'ha nascut una preocupació intermitent que ha generat, al llarg del temps, molts projectes de millora i molts plans successius de recuperació. El primer intent seriós d'urbanitzar la Devesa va ser el que va concebre l'alcalde Emili Grahit pels voltants de 1890, però no es va poder executar per manca de

diners. L'any 1921, la Comissió de Foment de l'Ajuntament va presentar un nou projecte, redactat pel regidor Rafael Masó, com una mena d'inventari de somnis que no s'arribarien a materialitzar. L'ordenació dissenyada pels volts dels anys trenta per l'arquitecte Ricard Giralt tampoc no es va traduir en realitat. L'any 1974, la regidora Anna Ensesa va encarregar a l'arquitecte paisatgista alemany Wilhelm Narberhaus un estudi que va quedar oblidat en un calaix municipal. L'any 1976, tretze col·legis professionals gironins, encapçalats i estimulats pel Col·legi d'Aparelladors, van presentar a l'Ajuntament un voluminós estudi-dossier sobre la Devesa amb una proposta de planificació urbanística. L'any 1979, la Comissió d'Ordenació de la Devesa creada per l'Ajuntament va redactar un avantprojecte d'ordenació urbanística que a l'hora de la veritat es va reduir a no res. I així fins al pla actualment vigent, redactat pels guanyadors d'un concurs d'idees convocat pel municipi l'any 1983: els arquitectes Xavier Llistosella i Xavier

Monsalvatge. Aquest últim és nét de l'escriptor del mateix nom que havia qualificat la Devesa de paradoxal, i ha pogut contemplar la culminació de tanta paradoxa: el seu projecte, tot i ser un Pla Especial degudament aprovat, no s'executa mai.

UN PROBLEMA DE DOBLE TALL

En un moment donat, pels volts de 1970, va semblar que el problema principal de la Devesa era el de la seva supervivència: els plàtans estaven malalts i es podien morir. Ara aquesta amenaça ha estat conjurada. Segons els últims estudis, tenim plàtans per anys, sempre que no s'abandonin les mesures empreses de renovació i de tractament dels arbres.

El veritable problema pendent de la Devesa no és pas el dels arbres malalts, sinó el de la seva desconexió de la ciutat. És un problema agut com una espasa de doble tall: d'una banda, s'ha de dotar el parc dels atractius que li falten (prèvia eliminació de les noses

que li sobren); de l'altra, se l'ha d'enllaçar harmònicament amb la trama urbana i vital de Girona. El Pla Especial ja està orientat en aquesta doble direcció, però no troba mai el camí de sortida en el complex laberint de les prioritats municipals.

Per afrontar el primer repte, s'ha de remodelar el paisatge del parc, s'han d'eliminar les concessions administratives que el perjudiquen, s'han de suprimir totes les zones d'utilització restringida i substituir-les per àrees de serveis generals dotades d'elements d'atracció popular. Com diu Cliff Tandy, l'ideal dels parcs moderns és «donar a la gent la més àmplia varietat possible de coses per fer, ja que, només si tothom s'hi sent atret per quelcom, el parc serà utilitzat de la manera més efectiva». Algunes accions —potser també paradoxals— han avançat en aquesta direcció. S'ha construït un pavelló —pretensiosament anomenat Palau Firal— on es poden celebrar fires generals i salons monogràfics, mostres sectorials, convencions i reunions; no sembla pas, però, que aquestes siguin les funcions primordials d'un parc. S'han instal·lat unes terrasses de bar per tal de dotar el parc, a l'estiu, d'una certa vida nocturna, però ha estat a costa d'enlletgir-lo de dies amb uns barracots que, arran del passeig principal, mostraven llurs darreres bruts i mal endreçats a tots els que circulaven per la carretera.

La solució de la segona part del problema —allò que el Pla, amb llenguatge tècnic, anomena «l'adequada articulació del parc amb l'estructura general de la ciutat»— exigeix la superació dels dos principals obstacles existents avui: primer, «la carretera N-II, que transcorre per l'interior del parc i que s'interfereix entre aquest i la ciutat»; segon, «la perifèria urbana, molt deteriorada i de característiques clarament suburbials».

Caldria, doncs, en primer lloc, desviar la N-II —no pas per Sant Daniel!— i modificar tota la xarxa viària de l'indret, amb la supressió de les actuals barreres circulatòries i la restitució dels terrenys dels encreuaments de vies al teixit vegetal del conjunt. I, en segon lloc, caldria que la llarga i ampla franja de terreny de ningú —antic llit del Güell— que separa la Devesa de Girona es convertís en un nucli ple de vivacitat, amb presència de comerços, restaurants, bars i altres elements d'animació

ciudadana. Caldria que la silueta distorsionada dels edificis d'aquesta façana urbana es refés amb la deguda unificació d'alçades i de volums; que l'antic passeig de Ramon Folch, destrossat pel pas de la carretera, recuperés el seu caràcter primigeni de vestibul natural de la Devesa; que enmig de les edificacions s'obrissin vies de vianants que facilitessin la passejada fins al cor mateix del parc, i que un pont igualment de vianants creués el Ter i connectés directament amb la zona cada cop més poblada de Fontejau, de manera que el parc, enmig de dos nuclis habitats, fos el camí natural per anar i venir del centre urbà al barri perifèric.

UN PRINCIPI UNIVERSAL

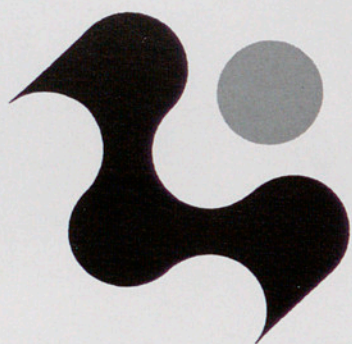
Segons un principi admès per tothom, els parcs urbans han de ser fàcilment accessibles des de la resta de l'àrea urbana. Més encara: hi han d'estar units. Només poden assolir la seva plenitud si es troben propers a llocs on hi hagi habitatges, botigues, llocs de

treball i d'esbarjo, centres d'activitat cultural i tots els tipus diversos de vida que pot oferir una ciutat. Com diu la famosa especialista Jane Jacobs, només un contingut genuí de diversitat econòmica i social, resultant de les anades i vingudes de persones que fan coses distintes, pot dotar el parc de significat real i pot donar-li vida: «Els parcs candidats al desastre ho són només perquè el seu entorn immediat no té diversitat suficient; aquesta falla és la que determina la seva monotonia i la seva sordidesa».

Mesures com les esmentades fins aquí trencarien, potser, el malefici de la Devesa i ajudarien a convertir-la en l'espai acollidor i benèfic que tanta gent ha intuït i somniat. És evident que no serà pas fàcil rescatar-lo de l'aïllament i de la soledat, ni animar el seu entorn degradat amb signes de vida. Però si ni tan sols s'intenta, continuarà creixent la patètica paradoxa d'una ciutat i un parc que, tot i viure junts, es donen mútuament l'esquena.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

avancem en servei.

Gas Girona

gran via jaume I, 41

Tel. 20 86 12

ENTREVISTA A...

**JOAQUIM NADAL,
 ALCALDE DE GIRONA**

La ciutat de Girona ha canviat la seva fesomia durant els darrers anys. La rehabilitació de vells edificis singulars i el descobriment de nous espais verds han estat les causes de la transformació. Sense anar més lluny, dues importants zones verdes han estat inaugurades recentment. L'una, d'envergadura, és el parc Central, amb cinc hectàrees; l'altra està situada en un punt estratègic del centre de la ciutat, la plaça de la Constitució. Queden, però, pendents dos projectes, com són el gran parc de les casernes, amb deu hectàrees, i la definitiva recuperació del parc de la Devesa com recinte natural més identificatiu de la ciutat. De tot això n'havíem de parlar amb l'home que representa la transformació i que, possiblement, ha de dur a terme els projectes «verds» de la Girona del futur.

— Està satisfet l'ajuntament de Girona amb les actuacions que ha realitzat recentment als espais públics?

— Crec que podem contemplar les actuacions des d'una doble visió. D'una banda hi ha una sèrie d'espais públics que han estat incorporats plenament a la vida urbana, com són 10 hectàrees a les casernes, 5 ha al parc Central i 1'5 ha a la zona de Vista Alegre, i d'altra banda hi ha uns espais que són una autèntica reserva de futur. La suma de totes dues ofertes és el que em fa pensar que, efectivament, s'han complert les previsions. Però voldria dir que els espais més paradigmàtics de la plena incorporació a la vida urbana dels espais públics són el parc Central i la plaça de la Constitució. Amb la compra de patrimoni s'ha vist una neteja de la imatge de certs espais públics degradats que havien caigut en desús i que, de cop i volta, reprenen la seva vida urbana amb una utilització molt intensa.

— La plaça de la Constitució no deixa de ser un punt estratègic per a la ciutat...

— Aquella zona, que recordem absolutament plena de fàbriques i de carrers estretíssims on mai no es veia el sol, és una zona que ha canviat radicalment de configuració. És a dir,

hi ha aparegut un gran espai públic que fins fa molt pocs anys era un espai de propietat totalment privada. Això ha fet canviar la fesomia urbana en aquell indret i ha aparegut un punt crucial en què s'estableix un diàleg entre l'església del Mercadal i el Banc d'Espanya, que són dos edificis singulars en un entorn urbà d'una categoria arquitectònica variable segons els casos: hi ha alguna casa modernista, alguna dels anys 30 de força qualitat, alguna de més moderna..., i el que es proposa amb aquest espai central és regenerar un gran espai urbà establint un diàleg entre una zona de vianants molt àmplia i una via de ràpida circulació, com és la Gran Via, creant una separació suficientment pronunciada perquè el gran saló que és la plaça de la Constitució sigui transitible i practicable.

— És viable pensar en un centre urbà peatonal a Girona?

— Crec que sí. En aquests moments ja es pot començar a dir que en els pròxims anys tot el que és la ciutat, des de la Gran Via cap a l'Onyar i cap al barri vell, haurà de ser un gran espai peatonal o semipeatonal, amb una certa accessibilitat per la gran quantitat de pàrquings que hi ha, però amb tendència a crear urbanisme comercial que suposi un punt d'atracció per a l'activitat.

— Quina serà la destinació última de les antigues casernes de Girona?

— La destinació última és fer, a les 10 hectàrees de les casernes, un altre gran

parc urbà, molt en l'estil del parc Central, mentre que les 3 hectàrees restants seran venudes pel Ministeri de Defensa per construir-hi habitatges, perquè també és necessari que els espais públics es recolzin sobre zones d'una certa densitat de població perquè tinguin un ús intensiu.

— El gran parc natural de Girona, però, el parc de la Devesa, continua essent una assignatura pendent per a la ciutat...

— El parc de la Devesa ha estat tractat pel que fa a la salut de la massa vegetal, i no hem fet res per propiciar-ne una millor utilització, excepte l'ús que va tenir aquest estiu passat. Nosaltres pensem que la plena recuperació de la Devesa passa per l'acabament de les obres de la variant i la desaparició de la Nacional-II en aquell punt.

— Els projectes més immediats?

— Un projecte immediat que encara no hem començat, però que ho farem aviat, és Vista Alegre. El gran projecte per als pròxims quatre anys és el parc de les casernes.

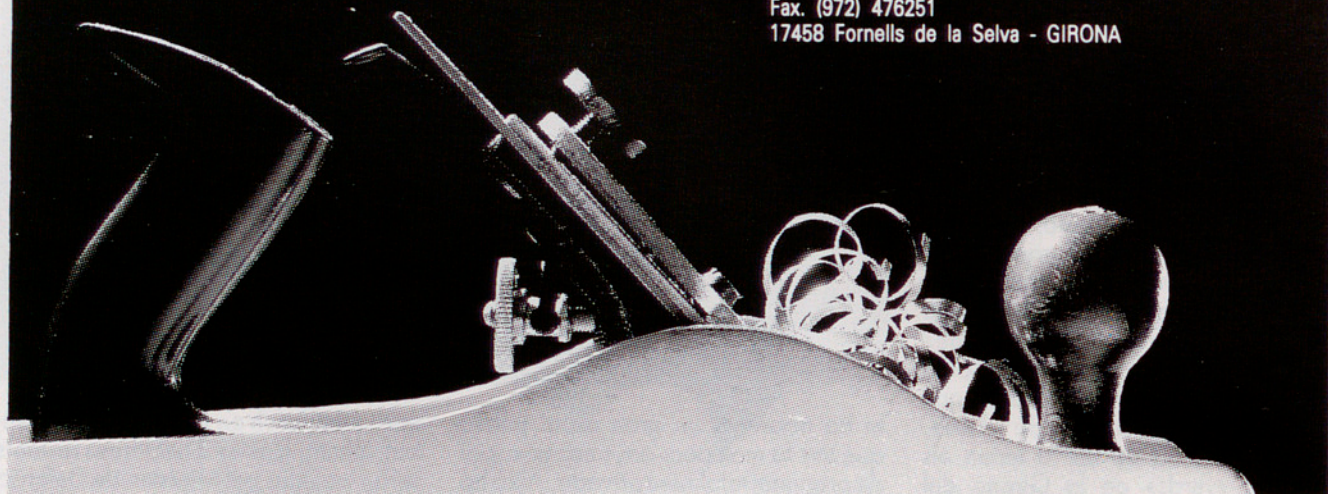
— L'eslògan dels socialistes gironins per a les properes eleccions municipals tindrà connotacions urbanístiques?

— Encara no ho sé. El que sí tenim són moltes idees.

FUSTERIA D'ALUMINI I P.V.C.

Ctra. N. II, Km. 711
Tel. (972) 476127
Fax. (972) 476251
17458 Fornells de la Selva - GIRONA

**SERVICIO
ESTACION**

EN CONSTRUCCIÓ

*EL MÉS DIFÍCIL DE
TROBAR HO TENIU A...*

**SERVICIO
ESTACIÓN, S.A.**

MATERIALS

AÏLLANTS
PER JUNTES
IMPERMEABILITZANTS
SURO - AMIANT
GOMA - FELTRE
PINTURES, etc.

TERRES

GOMA - SINTASOL
LINOLEUM - PASSADISSOS

TUBS

MÀNEGUES I TUBS DE GOMA
POLIVINIL - NYLON
POLITHEN
PLEXIGLASS
ASPIRACIÓ
ACOBLEMENTS

P

PÀGINES INFORMÀTIQUES

MILLOREM ELS NOSTRES PROGRAMES AMB MENÚS DE FINESTRA

Aquesta vegada us proposem una subrutina per adjuntar als vostres programes que segur que no deixareu d'utilitzar a partir d'ara, ja que pot anul·lar la feixuga feina de l'usuari del programa quan ha d'escollir entre diverses opcions i en millora de manera notable la presentació.

La subrutina funciona com una finestra que ens ofereix les diferents opcions que tenim per triar, és a dir, un menú. La forma més senzilla i la més utilitzada és la d'escriure les diferents opcions a la pantalla i numerar-les, i fent la pregunta de «quina opció» es destija, per mitjà de la funció INPUT o INKEY\$, es desvia el programa cap a la part adient. Aquest sistema obliga l'usuari a llegir les opcions, veure quina és la que l'interessa, mirar quin número li correspon, buscar el número al teclat i pitjar-lo. Tot això pot fer que les equivocacions siguin molt més freqüents que si escollim «il·luminant» l'opció que ens interessa amb les tecles de desplaçament del cursor i pitjant RETURN.

A més de la subrutina, el llistat del programa us podrà servir, sense fer-hi cap modificació, com l'esquelet dels programes que realitzeu vosaltres, o fins i tot podeu introduir-hi els que ja tingueu fets de la següent manera:

1.- Carregueu el vostre programa en memòria

LOAD «NOMPROG»

2.- Renumereu el vostre programa amb la instrucció RENUM

RENUM 1010,,5

El programa quedarà renumerat a partir de la línia 1010 amb increments de 5 en 5. Si voleu col·locar un segona programa, haureu de posar RENUM 2010,,5. Si el programa fos molt llarg, l'hauríeu de renumerar amb increments inferiors.

3.- Graveu el programa al disc en format ASCII

```

10 KEY OFF:CLS
20 DIM T$(10)
30 T$(1)=" 1 Primera opció  "
40 T$(2)=" 2 Segona opció  "
50 T$(3)=" 3 Tercera opció  "
60 T$(4)=" 4 Quarta opció  "
70 T$(5)=" 5 Cinquena opció  "
80 T$(6)=" 6 Finalitzar  "
90 CLS
500 NUM=6
510 XX=27
520 YY=12
530 GOSUB 10000
540 ON OPCIO GOTO 1000,2000,3000,4000,5000,6000
1000 REM ----- Començament de l'opció 1 -----
1010 LOCATE 20,25
1020 PRINT "Heu triat l'opció 1"
1022 T$(1)=" 1 Sub-opció  "
1023 T$(2)=" 2 Sub-opció  "
1024 T$(3)=" 3 Sub-opció  "
1025 T$(4)=" 4 Sub-opció  "
1026 NUM=4
1027 XX=35
1028 YY=15
1029 GOSUB 10000
1030 LOCATE 21,25
1035 PRINT "Heu triat la sub-opció ";OPCIO
1040 GOSUB 10500
1045 GOTO 30
2000 REM ----- Començament de l'opció 2 -----
2010 LOCATE 20,25
2020 PRINT "Heu triat l'opció 2"
2030 GOSUB 10500
2040 GOTO 30
3000 REM ----- Començament de l'opció 3 -----
3010 LOCATE 20,25
3020 PRINT "Heu triat l'opció 3"
3030 GOSUB 10500
3040 GOTO 30
4000 REM ----- Començament de l'opció 4 -----
4010 LOCATE 20,25
4020 PRINT "Heu triat l'opció 4"
4030 GOSUB 10500
4040 GOTO 30
5000 REM ----- Començament de l'opció 5 -----
5010 LOCATE 20,25
5020 PRINT "Heu triat l'opció 5"
5030 GOSUB 10500
5040 GOTO 30
6000 REM ----- Començament de l'opció 6 -----
6010 LOCATE 20,25
6020 PRINT "Heu triat finalitzar"
6030 END
10000 REM -----
10010 REM ----- Subrutina de menú -----
10020 REM -----
10030 LOCATE YY-1
10035 LOCATE ,XX-1
10037 PRINT CHR$(201);STRING$(LEN(T$(1)),205);CHR$(187)
10040 FOR S=1 TO NUM
10050 LOCATE ,XX-1:PRINT CHR$(186); T$(S);CHR$(186)
10060 NEXT S
10065 LOCATE ,XX-1
10067 PRINT CHR$(200);STRING$(LEN(T$(1)),205);CHR$(188)
10070 COLOR 0,7
10080 LOCATE YY,XX:PRINT T$(1)
10090 COLOR 7,0
10100 OPCIO=1
10110 TECLA$=INKEY$
10120 IF TECLA$="" THEN 10110
10130 TEC=ASC(RIGHT$(TECLA$,1))
10140 IF TEC>13 THEN 10160
10145 SOUND 300,,5
10150 RETURN
10160 IF TEC<>80 THEN 10210
10170 IF OPCIO=NUM THEN SOUND 2000,1:GOTO 10260
10180 LOCATE YY+OPCIO-1,XX:PRINT T$(OPCIO)
10190 COLOR 0,7:LOCATE YY+OPCIO,XX:PRINT T$(OPCIO+1):COLOR 7,0
10200 OPCIO=OPCIO+1
10210 IF TEC<>72 THEN 10260
10220 IF OPCIO=1 THEN SOUND 2000,1:GOTO 10260
10230 LOCATE YY+OPCIO-1,XX:PRINT T$(OPCIO)
10240 COLOR 0,7:LOCATE YY+OPCIO-2,XX:PRINT T$(OPCIO-1):COLOR 7,0
10250 OPCIO=OPCIO-1
10260 COLOR 7,0
10270 GOTO 10110
10500 REM ----- Subrutina de pausa -----
10510 TECLA$=INKEY$
10520 IF TECLA$="" THEN 10510
10530 RETURN

```

SAVE «NOMPROG2», a

Amb un nom diferent del que tenia, per conservar la versió original.

4.- Carregueu en programa PUNXA11.BAS

LOAD «PUNXA11»

5.- Fusioneu el vostre programa amb aquest

MERGE «NOMPROG»

6.- Al final del programa fusionat heu d'afegir una instrucció per tornar al menú principal.

GOTO 30

7.- El programa ja està llest per funcionar; no oblideu gravar-lo amb el nom que vulgueu.

SAVE «NOMPROG3»

La subrutina comença a la línia 10000, i per tant hi accedirem des de qualsevol part del programa amb la instrucció GOSUB 10000, però abans cal fixar uns paràmetres per indicar com ha de fer la finestra. Per això haurem de donar valor a unes variables: la varia-

ble XX indicarà a la subrutina en quina columna ha de situar la finestra, i la YY, la fila (la pantalla té 80 columnes i 25 files). A la matriu T\$() hi escriurem el títol de les opcions que nosaltres desitgem —en el cas d'exemple són 6—, i a la variable NUM li donarem la quantitat d'opcions que tenim (6).

El primer que fa la subrutina és dibuixar un requadre amb les opcions que hem indicat a cada línia i «il-lumina» la primera.

A partir de la línia 10110 el programa comença a analitzar quina tecla pitja l'usuari. Per fer això, col·loquem el valor del caràcter ASCII que li correspon a la tecla a la variable TEC. Si no es pitja cap tecla, el programa torna cap a la línia 10110. Si la tecla correspon al return (caràcter ASCII 13), la subrutina finalitza i torna al lloc on estava amb la variable OPCIO que conté el número d'opció seleccionada (línia 10150). Si el caràcter és el 80, cursor avall, el programa comprova que no estiguem situats a la darrera línia; en aquest cas faria un senyal acústic i esperaria una

altra (10170) tecla; si no fos així, «apagaria» la línia actual (10180) i «il·luminaria» la següent (10190). Un cop fet això, actualitzaria la variable OPCIO sumant un 1 al valor que contenia. Si la tecla correspon a la de cursor amunt, faria el mateix procés però al revés, i restant 1 al valor d'OPCIO.

Un cop la subrutina retorna el control al programa principal, ens cal interpretar quina de les opcions s'ha escollit: si la variable OPCIO conté un 1, és que s'ha escollit l'opció 1; si conté un 2, l'opció 2, i així fins al número màxim que correspon al que hem donat a la variable NUM. A partir d'aquí podem desviar el programa amb la instrucció ONGOTO. A partir de la línia 10500 teniu una subrutina de pausa; si al vostre programa poseu GOSUB 10500, quedarà parat fins que no es pitgi una tecla qualsevol. Us pot servir quan cal que l'usuari llegeixi un text llarg, o bé quan cal parar el programa per posar en marxa la impressora, etc.

BERNAT MASÓ i CARBÓ

INFORMACIÓ PROFESSIONAL

NOTES SOBRE L'EXECUCIÓ D'UNA VALORACIÓ IMMOBILIÀRIA (III)

En l'anterior número de la revista acabava ressaltant la importància d'un bon informe previ, mitjançant el qual el taxador ha de transmetre no solament la descripció en profunditat del bé, sinó el judici d'opinió del valorador. Vegem com s'ha de compondre un informe previ i el seu contingut, i ho expressarem en capítols i subcapítols de la següent forma:

I. Descripció del bé a valorar.

- 1.1. Classe de bé (Pis 1r. etc., nau industrial...).
- 1.2. Ubicació.
- 1.3. Croquis i plànols de situació; indicar l'annex on es troba.

II. Localitat.

- 2.1. Tipus de nucli.
- 2.2. Comunicacions.
- 2.3. Població.
- 2.4. Activitat dominant.
- 2.5. Cens d'habitatges.
- 2.6. Dades del Registre de la Propietat.

III. Entorn.

- 3.1. Tipus d'entorn (urbà, suburbà, rural).
- 3.2. Consolidació (grau d'edificació existent).
- 3.3. Desenvolupament (acabat, ràpid o mitjà).
- 3.4. Caracterització (residencial, negocis o comercial, agrícola, etc.).
- 3.5. Us principal dels habitatges.
- 3.6. Tipus d'ordenació.
- 3.7. Alçada de les edificacions.
- 3.8. Qualitat (luxe, mitjana-alta, mitjana i modesta).
- 3.9. Antiguitat (dels edificis de l'entorn en %).
- 3.10. Infraestructures.
- 3.11. Equipament i comunicacions.
- 3.12. Caràcter socio-econòmic.

IV. Terreny afecte a l'immoble.

- 4.1. Superfície real (Descomptades les cessions. Si hi hagués divergència entre escriptures, registre o amidaments, es farà constar).
- 4.2. Forma.
- 4.3. Qualificació urbanística.
- 4.4. Us de la superfície no edificada.
- 4.5. Càrregues i cessions.
- 4.6. Dotacions i serveis a peu de solar.

V. Característiques constructives.

- 5.1. Descripció del bloc.
- 5.2. Classe d'edifici.
- 5.3. Croquis descriptiu.

- 5.4. Estat actual de l'edificació.
- 5.5. Llicència d'obres, data, núm. i vigència.
- 5.6. Característiques constructives.
- 5.7. Urbanització i equipament exterior.

VI. Immoble.

- 6.1. Superfície en m² útils per habitatge.
- 6.2. Superfície en m² construïts per habitatge.
- 6.3. m² de superfície construïda en parts comunes.
- 6.4. Distribució interior, descripció.
- 6.5. m² terrasses cobertes.
- 6.6. m² terrasses descobertes.
- 6.7. m² trasters vinculats a la finca.
- 6.8. Garatges vinculats, m².
- 6.9. S'indicarà si l'ocupant és propietari o llogater.

VII. Acabats, equips i instal·lacions interiors.

- 7.1. Paviments.
- 7.2. Acabats de parets.
- 7.3. Tipus i qualitat de la fusteria.
- 7.4. Equipament de cuina.
- 7.5. Nombre i qualitat de les cambres higièniques.
- 7.6. Sistema de calefacció i tipus de combustible.
- 7.7. Quantitat d'armaris d'obra.
- 7.8. Instal·lacions de fontaneria i electricitat.
- 7.9. Altres instal·lacions.

VIII. Tipus de protecció.

- 8.1. Núm. d'expedient.
- 8.2. Data de la qualificació provisional o definitiva.

IX. Antiguitat i estat de conservació.

- 9.1. Antiguitat estimada o contrastada (molt important per a edificis acabats).
- 9.2. Estat de conservació (si és possible indicant aquesta circumstància per a les diverses parts de l'obra).

X. Observacions.

Després de la interminable lectura d'aquesta llista, prego al lector que no s'esveri.

He intentat posar tots els extrems que componen l'informe. No obstant, la majoria de les vegades no serà necessària una enumeració tan exhaustiva; generalment es poden resumir en poques línies moltes de les partides. Fins i tot hi ha models de valoració preparats on es marca amb una simple X el lloc corresponent.

Tanmateix, el més important són els capítols, i l'extensió que se'ls ha de donar dependrà de la importància de la valoració, de la seva finalitat i del criteri del valorador.

Una vegada establert l'objecte teòric de la valoració, el taxador ha d'estimar la tècnica que sigui convenient en cada cas i que compleixi la finalitat demanada pel client.

En aquest sentit, es tendirà a la simplificació dels diversos i múltiples processos, reduint-los als següents:

— Mètode del valor de reposició o de cost.

— Valoració de mercat o de realització.

— Valoració per capitalització de les rendes.

— Valoració per rendiments econòmics.

— Valor d'habitatges de Protecció Oficial.

Donarem una anàlisi de tot l'anterior i d'altres extrems en el proper article.

NARCÍS SUREDA I DAUNIS

**Aparellador
Màster en valoracions**

BIBLIOGRAFIA:

Tratado de Valoraciones Inmobiliarias
Jesús Moral González
Ricardo Ferrer Masip.

Musa

Protecfoc Girona

LA MILLOR ALTERNATIVA CONTRA EL FOC

VENDA

INSTAL·LACIÓ

I MANTENIMENT DE:

- EXTINTORS
- EQUIPAMENTS DE MÀNEGA
- HIDRANTS
- PORTES TALLAFOC
- SISTEMES DE DETECCIÓ
- RECOBRIMENTS
- IGNIFUGACIONS

MUSA PROTECFOC GIRONA

Ctra. Barcelona, 166

Tel. 20 46 01

17001 GIRONA

EMPRESA HOMOLOGADA PER LA:
 Generalitat de Catalunya
i Departament d'Indústria
i Energia

ICCE

INSTITUCIONES COLEGALES
PARA LA CALIDAD
EN LA EDIFICACIÓN

C/ Sta. Eugènia, 19 - Tel. (972) 21 18 54

17005 GIRONA

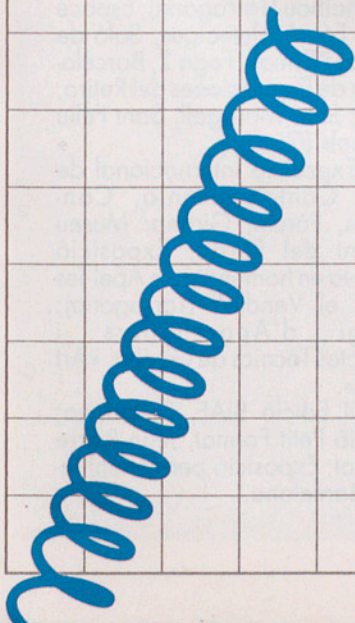
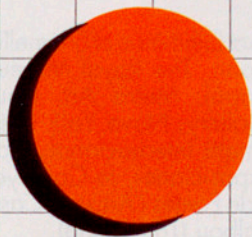
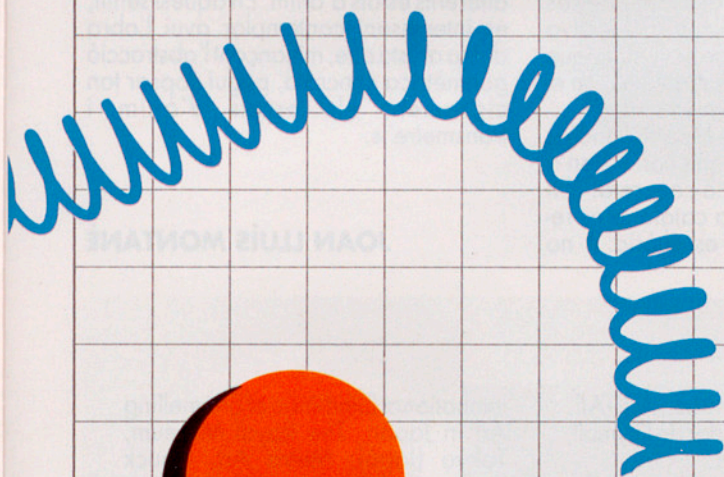

AL BELL MIG DE GIRONA

C/ Migdia, 11
Tel. 21 35 65
GIRONA
C/ Carme, 79
Tel. 20 74 11
GIRONA
C/ Pompeu Fabra, 11
Tel. 20 39 44
GIRONA

- MATERIAL DE DIBUIX I D'OFICINA
- CÒPIES DE PLÀNOLS
- FOTOCÒPIES
(Ampliacions i Reduccions)
- FOTOCÒPIES A COLOR
(Ampliacions i Reduccions)
- PLASTIFICATS I ENQUADERNACIONS
- SERVEI TELEFAX (972) 21 78 70
- PAPERERIA DE REGAL
- MOBILIARI D'OFICINA TÈCNICA

PLANES D'ART

MAGELS LANDETE: ESTRUCTURES ESPACIALS D'ESMALT I FERRO

Magels Landete evoluciona de l'esmalt pla, tècnica que experimenta per consolidar-se, a l'esmalt integrat en estructures volumètriques mitjançant una lenta però constant progressió que la converteix en escultura. Al començament Magels Landete experimenta amb esmalt, per l'acurat tractament cromàtic que confereix als tons i colors, a les línies, formes i estructures en què aquest es troba emplaçat.

Al principi Magels Landete treballa dins l'esmalt figuratiu, on la dona es converteix en eix central d'atenció. Després trenca aquesta disposició inicial per evolucionar vers l'abstracte, però tenint en compte, sobretot, la comunicació que s'estableix entre ella mateixa i la pròpia obra. En definitiva, la seva recerca del volum mitjançant l'esmalt no és més que una contínua recerca de la seva personalitat més controvertida i amagada.

L'etapa d'experimentació de formes i

conceptes *pop* constitueix un perfeccionament de la seva introspecció figurativa inicial. Utilitza elements iconogràfics referencials tals com el *fouillard*. És una etapa interessant, perquè és una etapa de canvi. Magels Landete utilitza teles de carboni esmaltades, combinades amb ferro i fusta, que a l'etapa següent ja no fa servir. En aquest sentit, l'etapa *pop* constitueix una mena de pas clau evolutiu que es fa necessari per a tots els seus objectius d'investigació escultòrica, ja que a l'etapa que segueix Magels Landete construeix tòtems socials comunitaris, a manera de signes identificadors d'una voluntat col·lectiva instituída pel conjunt de voluntats que cerquen retrobar-se a si mateixes, on el volum encara és més important. Però l'etapa creativa de Magels Landete més significativa és la que correspon a la creació geomètrico-concreta. En aquest període l'artista catalana es reafirma en el domini escultòric. I no

solament això, sinó que s'atreveix a consolidar un llenguatge propi, que es fonamenta a partir de la investigació del cercle que retalla, buida, omple, projecta, contrasta, estructura i canvia. Tot això és producte del seu aprofundiment del domini escultòric, mitjançant l'assentament d'estructures espacials aerodinàmiques. Els fítols i les formes de les seves obres, realitzades en ferro i esmalt damunt planxa de coure, estan relacionats amb l'estudi d'actituds personals, caràcters de persones i diàlegs quotidians, bo i definint diferents estats d'ànim. En aquest sentit, és interessant contemplar avui l'obra d'una artista que, mitjançant l'abstracció geomètrica concreta, pugui copsar tan clarament els estats d'ànim i transmetre'ls.

JOAN LLUÍS MONTANÉ

CURRÍCULUM**INVESTIGACIÓ I ESTUDIS ARTÍSTICS:**

Es gradua a Barcelona en esmalt i joieria, i es dedica posteriorment a la investigació.

EXPOSICIONS INDIVIDUALS:

1981: Sala Babel, Vinaròs (Castelló de la Plana).

1982: Casino de Vinaròs (Castelló de la Plana).

1986: Galeria Xampany, Sant Carles de la Ràpita (Tarragona). Patrocinada per l'Ajuntament.

1987: Galeria Foga 2, Barcelona.

1988: Galeria Estol, Barcelona;

DIAG, Frankfurt, exposició patrocinada pel cònsol general d'Espanya a Frankfurt;

Galeria Xampany, Sant Carles de la Ràpita (Tarragona), patrocinada per l'Ajuntament.

1989: Galeria Fòrum, Girona.

1990: Celler de la Selva, Girona.

Exposició compartida amb la de pintures de Patiño.

Exposició compartida amb la de pintures de Patiño.

EXPOSICIONS COL·LECTIVES

1980-82: Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita (Tarragona).

1984: Primer Simposi Internacional

Àudio-Visual d'Esmalts. CIDAE. 1984-86: Saló de Tardor de l'Esmalt, «Foga 2», Barcelona.

1985: «Email-Kunts Internacional», Deidesheim (Alemanya Occidental); i Biennal Nacional de l'Art de l'Esmalt, Salou (Tarragona); Caixa de Barcelona, Sant Boi de Llobregat i Vallirana; Expoarte 7, Sevilla; Aaron Faber Gallery, Nova York (Estats Units d'Amèrica).

1986: «L'Autoretrat», CIDAE (col·laboració d'AA.FAD) Ankara. I Biennal Internacional d'Art Euroasiàtic, Ankara (Turquia); Saló Noble, Hotel Carlos III, Alcanar-Platja. «Foment Art i Cultura d'Amposta (Tarragona); Creativ-Kreis Internacional. Landau-Pforzheim (RFA) i Viena; Primer Centenari del Casal Català de Buenos Aires.

AA.FAD: «Esmaltes Internacionales», Palacio de Exposiciones, la Corunya.

1987: «15 Anys d'Esmalts a Llotja», Sala Jaimes, Barcelona; I Biennal d'Arts Plàstiques de Sants, Barcelona;

Esmalts i Joies, Foga 2, Barcelona; Primer Saló d'Esmalts, Centro de Arte y Antigüedades, Madrid; II Biennal nacional de l'Art de l'Esmalt, Salou (Tarragona); 87

Intenational Exhibition of Enamelling Art in Japan, The Royal Museum, Tokyo (Japó); Metro Art, Chuck Levitan Gallery, Nova York (Estats Units) Esmalts Internacionals, Palacio de Exposiciones, la Corunya; I Trobada de Poetes i Artistes, Castell d'Escornalbou (Tarragona).

1988: Creativ Kreis Internacional, Hambac, Bad Krauznach (Alemanya Federal) i Jerusalem (Israel); «Zedes», Art Gallery, Antwerpen (Bèlgica); II Trobada de Poetes i Artistes, Castell d'Escornalbou (Tarragona); Espace Camille Fauré, Llemotges; Saló de Tardor de l'Esmalt, Foga 2, Barcelona; Sala de Exposiciones del Retiro, Madrid; Joan Maragall, Sant Feliu de Guíxols (Girona).

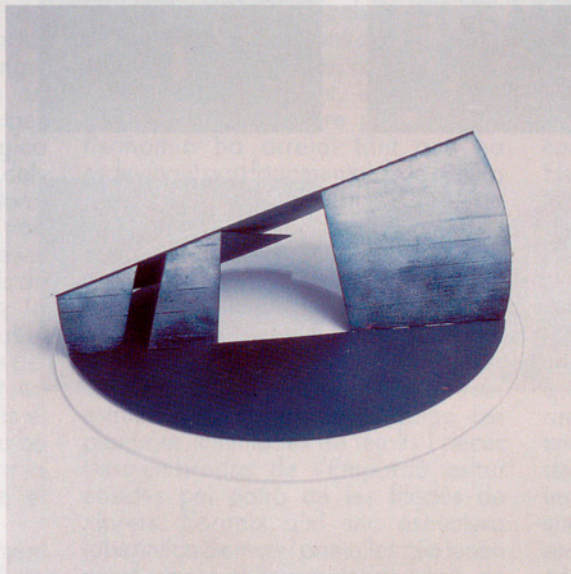
1989: Exposició Internacional de Joieria Contemporània, Confluències, Fòrum, Girona; Museu del Pont del Perdó, Exposició col·lectiva en homenatge a Apel·les Fenosa, el Vendrell (Tarragona); Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona, «Art i Esport».

1990: II Edició BIAF, Barcelona; Exposició Petit Format, Jean Pierre Guillemot; Exposició permanent taller de Barcelona.

LA RUNXA

LES ESPORADICIS DE SOBRE...

MURS DE VENT

PREMAAT

PREVISION MUTUA DE APAREJADORES
Y ARQUITECTOS TECNICOS

Josefa Valcárcel, 3-5
MADRID

Santa Eulalia, 236-242
HOSPITALET DE LLOBREGAT
(Barcelona)

Gerona, 2
BARCELONA

O'Donnell, 11
MADRID

Doctor Esquerdo, 105
MADRID

Sierpes, 41
SEVILLA

PATRIMONIO INMOBILIARIO DE PREMAAT. GARANTIA
PARA EL DESARROLLO DE NUESTRAS PRESTACIONES

INFORMATE
GRATUITAMENTE

900•10 13 89

P.º de la Castellana, 153-1.º • Tels.: 572 08 12 - 13 - 14 • Fax: 571 09 01 • 28046 Madrid

ESBORRANYS DE SOBRETAULA

MURS DE VENT

«La fila de xiprers, densa i crescuda, oculta el pla de solituds llaurades». J. Margarit.

Era en Pla, si mal no recordo, qui afirmava que els pagesos cada any construeixen el paisatge. Una veritat que cau simplement pel pes de la mateixa realitat agrícola. Anualment els pagesos, sense fer disquisicions projectuals ni elucubracions teòriques i sense que ningú els digui absolutament res, dibuixen i reconstrueixen el paisatge a la seva manera. Els resultats són simplement allisonadors. Les textures finíssimes dels camps, les coloraines terroses de les planes, els contrastats verds d'aigua de les viandes, les línies magistrals de verdor traçades vorejant margenades i camins, les plantacions arrengrades formant un ordre gairebé matemàtic, el trencaclosques matisat de feixes i vessanes, el bellugueig de cultius al so suau del vent o a la violència de la tramuntana, les plantacions de pollancre en els llits fluvials, les vinyes amuntegades en el pedregam de les falques de pujols i garrigars, els murs verds de xiprers centenaris de l'Empordà..., tot plegat una artificialitat tan ben integrada, que ha esdevingut cos de la mateixa natura. Hem de reconèixer la sort dels nostres paisatges en estar, per raons de pura lògica ancestral, majoritàriament en mans dels pagesos. Una pagesia que s'ha doctorat en paisatgisme entre l'instrumentalisme del tractor i l'arada i la disciplina de ser bons coneixedors dels cicles anuals de créixer i reproduir-se propis de la botànica. Uns pagesos que han sabut interpretar i matisar les peculiaritats del mateix paisatgisme. Una realitat en què encara no se sap ben bé si és el pagès el que té cura del paisatge, o bé si, tal com deia Renart, és la natura la que ha tendit a moblar sempre el paisatge de pagesos.

Les lleis del paisatgisme són realment difícils d'esbrinar. D'aquest fet, n'han estat sempre molt conscients els pintors de cadira i cavallet del realisme vuitcentista, de l'impressionisme d'acabament de segle, o bé fins i tot els pintors actuals de cap de setmana de cromos i boirines de la mateixa escola olotina. Un dels elements visualment estructuradors del paisatge del pre-litoral empordanès són, sens dubte, les simples alineacions de xiprers. El xiprer és un arbre eminentment allargassat i tibet cap amunt. Té totes les característiques d'una columna de verd

que pessigolleja qualsevol núvol desvagat en el mateix sostre del cel. El xiprer és un arbre propi dels països del Mediterrani. El podem trobar, en solitari o bé formant alineacions de tota mena, a Grècia, a la Toscana, al baix Roine, al Rosselló i, sobretot, en el mateix Empordà. En el nostre país la seva fisonomia ha arrelat tant que ha esdevingut part fonamental de la cultura i la tradició de casa nostra. D'aquesta manera, s'ha relacionat sempre el xiprer amb el sentit de l'acolliment, del repòs, del descans i la serenor, la tristesa i la melangia, amb la funció de tanca i partió de propietats, de suavitzador de vents i tramuntanes, punt de referència visual i, sobretot això, un vertader estructurador del mateix paisatge. Les planúries il·limitades de retalls i peces desmembrades de l'Empordà estan cosides pel patró de les filades de xiprers. Sorgeix així una estructura laberíntica de murs i pantalles que tenen en el xiprer el seu material bàsic de construcció. Uns murs verds que han estat, i són, teló de fons i escenari de l'anonimat i el silenci del treball del camp i el conreu.

El xiprer comunament utilitzat a les nostres terres és l'anomenat *Cupressus sempervirens*. La seva forma és piramidal i eminentment estirada. Pot arribar a créixer fins als trenta metres d'altura. El més sorprenent és que aquest tipus de xiprer pot arribar a viure 2.000 anys. La major part d'aquests murs verds estan construïts amb una mitjana

de quatre xiprers per metre lineal. Com a criteri general, és aconsellable plantar el xiprer amb una altura de metro i mig. La seva crescuda inicial és molt ràpida, i arriba fins i tot als sis metres al cap de tres anys d'haver estat trasplantats. A partir d'aquest moment, el seu creixement és més aviat lent i cançoner.

Els murs verds pertanyen, sens dubte, a la construcció del silenci. Un tipus de construcció majoritàriament oblidada, pels llibres i els tècnics del ram, per la seva immediatesa i quotidianitat. El mur verd es pot considerar, per tant, com un element típic de l'arquitectura del paisatge. Un tipus d'arquitectura que tot just ara comença a ser valorat amb comptagotes. Una construcció eminentment natural que ens haurem de començar a conscienciar de la seva importància com un dels recursos simbòlics, expressius, paisatgístics, arquitectònics i constructius amb més pòsit del nostre malmès patrimoni cultural autòcton. Possiblement és la gravidesa esvalotada de la nostra mateixa quotidianitat que no ens ha deixat adonar de l'altivesa centenària i tranquil·la del xiprer solitari, el xiprer dels murs de vent.

RAMON RIPOLL

Les alineacions de xiprers de l'Empordà, el millor sistema per amansir la tramuntana.

Foto: Joan Ma. Pau

ACTIVITATS COL·LEGIALS

PAPALLONES DE CATALUNYA

Lloc: Galeria la Punxa.
Tema: papallones.
Data: del 8 al 23 de juny.
Any: 1990.

QUELCOM MÉS QUE UNA COL·LECCIÓ

Dins el programa multidisciplinari que ofereix la sala d'exposicions de La Punxa, cal assenyalar l'exposició que es va organitzar el mes de juny, la qual donà a conèixer una interessant col·lecció de papallones de Catalunya, creada per l'arquitecte tècnic Pere Passola Torrent.

La mostra significà una oportunitat única per conèixer una colla de papallones pròpies del nostre país, algunes de les quals són considerades autòctones, ja que no es localitzen en cap altre lloc del món.

Las papallones (lepidòpters) han estat centre d'estudi al llarg de molts anys, i són moltes les persones que, atretes per les seves peculiars característiques, n'han fet col·leccions. La de Pere Passola n'és una extraordinària mostra, que permet la seva contemplació i estudi.

R.G.V.

CONFERÈNCIA: «PATOLOGIA DELS FORJATS RETICULARS I PROBLEMES DERIVATS DE L'ACTUAL NORMATIVA»

El dia 19 de desembre de 1990 va tenir lloc a la sala d'actes del Col·legi una conferència a càrrec del Sr. José Calavera i Ruiz, durant la qual el ponent, després d'exposar l'origen dels forjats reticulars plans, va comentar els avantatges i inconvenients dels diferents tipus que s'utilitzen habitualment, remarcant la seva estranyesa pel poc ús que es fa de les lloses massisses, que considera avantatjoses tècnicament i gens costoses econòmicament. Tot seguit va analitzar algunes de les patologies més freqüents, i va fer especial incidència en les torsions i el punxonament, com també en aspectes interessants de la normativa.

Acabada l'exposició, es va obrir un col·loqui en què van intervenir alguns dels 41 assistents, que havien seguit la conferència amb molt d'interès.

ARQUITECTES PER A LA VELLESA

Lloc: Galeria la Punxa.
 Data: de l'11 al 15 de desembre.
 Any: 1990

«Assistance publique des hôpitaux de Paris», un projecte realitzat per l'Assistance Publique de Paris, va arribar el mes de desembre a Girona de la mà del COAIATG. L'Assistance va convocar, al final del 86, un concurs de projectes arquitectònics amb vista a millorar l'espai arquitectònic de les residències geriàtriques.

Per Pasqua del 1987 s'havien presentat en aquest concurs un total de 260 projectes, realitzats per professionals provinents de camps molt diversos: psicòlegs, arquitectes, metges...

L'exposició era formada pels projectes que havien estat seleccionats prèviament per un jurat.

L'objectiu del concurs era explícit: oferir a les persones d'edat avançada (mitjana a França de 85 anys), i al personal que treballa amb elles, un espai arquitectònic adequat, que afavoreixi l'expansió de tots aquells que l'habiten, bo i tenint en compte llurs particularitats, psíquiques o físiques.

Estractava, doncs, de convertir un espai que fins ara ha estat pensat perquè faci una funció quasi exclusivament de dormitori en un espai amb possibilitats de ser viscut, en un espai vivible.

El repte no era simple, i es centrava a ser capaç de fer una arquitectura que tingués en compte un gran handicap: l'edat i l'estat de les persones que han d'habitar-la. Una arquitectura que, per tant, ha d'interrelacionar i englobar

aspectes molt diversificats perquè pugui ser finalment útil i alhora bella.

Tots els projectes presentats varen ser adequadament revisats i analitzats, i fins és previst que algun d'ells, en un coll de temps determinat, es posin en pràctica. De l'anàlisi feta, en sortiren set grans tendències o sèries:

1) La institució adaptada: caracteritzada per l'evolució del color i la dolçor de l'arquitectura, que és projectada en una sola planta.

2) Casa familiar: la gent d'edat avançada hi viu en grups reduïts de 6/10 persones sota el control d'un cap de família.

3) La institució i l'espectacle: tots els moviments, totes les funcions, hi són contemplades com a espectacle d'animació.

4) Autonomia per la tecnologia.

5) El crepuscle: projectes que creen llocs per viure-hi sublims.

6) Patrimoni recuperat: projectes que preveuen la recuperació i la rehabilitació del patrimoni ja existent.

7) Edat avançada i la ciutat: aquest darrer apartat parteix d'un qüestionament important: com evitar l'exclusió de la persona d'edat avançada, i com reintegrar-la a la societat i per tant a la ciutat.

La revisió dels projectes inclosos en aquestes set tendències dona un gran nombre de solucions, unes més adaptables que d'altres, però tots requereixen una anàlisi exhaustiva, en tant que plantegen possibles solucions a un problema que, ara per ara, sembla difícil de resoldre.

R.G.V.

SEMINARI SOBRE REPARACIÓ DEL FORMIGÓ

El dia 13 de desembre de 1990 va tenir lloc a la sala d'actes de l'Ajuntament de Palamós una conferència a càrrec del Sr. Artur Godes Schmid, llicenciat en Ciències Químiques i director tècnic de BETTOR, SA, sobre diferents sistemes de reparació del formigó.

En primer lloc el ponent va fer una anàlisi i exposició dels errors més freqüents que són causa de la degradació dels formigons. Tot seguit va presentar els tipus de material i sistemes més indicats per procedir a la reparació dels elements amb desperfectes.

Havent finalitzat l'exposició, va tenir lloc un col·loqui amb participació de part dels assistents que, en nombre de 35, varen omplir la sala.

DIBUIXA LA TEVA CASA

Lloc: Galeria la Punxa.
Tècnica: pintura.
Data: del 18 al 28 de desembre.
Any: 1990.

Un concurs per als escolars

Dins les activitats organitzades pel Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona destaca, per les seves especials característiques, el concurs «Dibuixa la teva casa». Organitzat amb motiu de les Festes de Sant Narcís i dirigit a tots els nens i nenes en edat escolar de les comarques gironines, el concurs ha assolit, en les seves tres edicions, un important ressò, i així la convocatòria d'enguany ha tingut una important participació. La particularitat del concurs rau en dos aspectes fonamentals: la proposta que es fa als nenes i que centra l'anunciat

«Dibuixa la teva casa», i la forma com es du a terme.

Amb «Dibuixa la teva casa» els nens poden desenvolupar dos vessants de treball: un és dibuixar la casa/entorn on viuen, tal com és realment, i l'altre, inventar-se com els agradaria que fos. Aquest doble plantejament és d'una importància vital, pel fet que porta el nen a plantejar el valor del seu hàbitat i li dona la possibilitat de transformar-lo, recrear-lo, inventar-lo, fer-lo seu. L'altre aspecte a assenyalar és el plantejament del concurs, que defuig la tradicional proposta de concursos similars. El fet de treure els nens del seu lloc de treball habitual i donar-los un espai aliè per realitzar-hi el seu dibuix incideix sobre el treball, i això es percep en el resultat final d'aquest. En general són dibuixos frescos, amb grans dosis d'imaginació i amb unes propostes més que sorprenents.

El 18 de desembre, coincidint amb la inauguració de la mostra dels dibuixos, que tingué lloc a la sala d'exposicions de La Punxa, es va fer lliurament dels premis. Uns dies abans, un jurat format per la comissió d'art del COAIATG havia donat a conèixer el seu veredict. S'atorgaren tres premis per a cadascun dels tres nivells, i també tres accèssits. Els premiats foren els següents:

1r CICLE

- 1r. Bernat Busquets (5 anys). Parv. La Miraculosa (Sta. Coloma).
- 2n. Àngel Martínez. C.P. Empúries (l'Escala).
- 3r. Daniel Tarrés. C.P. Empúries (l'Escala).

2n CICLE

- 1r. Anna Puigdemont. C.P. Silvestre Santaló (Salt).
- 2n. Iñaki González. C.P. Cassià Costal (Girona).
- 3r. Anna Cullell. C.P. Fornells de la Selva.

3r CICLE

- 1r. Pau Morales. Bell-lloc (Girona).
- 2n. Marina Miranda. Col·legi Vedruna (Girona).
- 3r. Yolanda Pérez. Esc. Vilagran (Salt).

ACCÈSSITS

1r CICLE

- Marc Font. C.P. l'Escala.
- Albert Ruiz. C.P. Celrà.
- Albert Coromines. Col·legi de les Dominiques (Girona).

2n CICLE

- Jordi Solé. Esc. Montserrat (Sarrià de Ter).
- J. A. Suy. Col·legi La Farga (Salt).
- Raquel López. C.P. Cassià Costal (Girona).

3r CICLE

- Eva Raya. Esc. Vilagran (Salt)
- Laura Batllori. Col. Dominiques (Girona).
- Sandra Noguers. Col. Vedruna (Girona).

En aquesta tercera edició del concurs, el COAIATG ha comptat amb la valuosa participació d'Stein, que va oferir els premis del concurs.

X EDICIÓ DEL CONCURS DE PALETES

Amb motiu de les festes de Girona, el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona va organitzar pel 27 d'octubre d'enguany el X Concurs de paletes de les comarques gironines. La participació va ser de 16 parelles, que puntualment a les 8 del matí varen iniciar la prova, consistent en la reproducció de la punxa de l'edifici de la Seu col·legial.

La prova es va realitzar dins el recinte firal, al costat de la pista d'atletisme del GEiEG, sector annex al pavelló firal.

El jurat qualificador el van formar: Jaume Frigolé i Torrentà, constructor; Josep Rabionet i Junquer, oficial 1a.; Pilar Romans de Fonsdeviela, arquitecte; Pere Xavier Soler Felip, arquitecte tècnic, i Francesc Vilardell Coderch, encarregat d'obra.

Un cop finalitzat el treball, i amb la prèvia deliberació, es varen atorgar les següents classificacions:

- 1r. Josep Dalmau i Joan Hernández.
- 2n. Víctor Puig i Pere Puig.
- 3r. Vicenç Serra i Lluís Jutglar.
- 4t. Josep Fradera i Pere Cateura.
- 5è. Lluís Cabello i Salvador Ramírez.
- 6è. Josep Viñas i Martí Massanellas.
- 7è. Miquel Foix i Martí Serra.
- 8è. Ramon Oliveras i Josep Ribas.
- 9è. Jordi Damon i Josep Roura.
- 10è. Pere Viñas i Manel Martínez.

A més, es va lliurar a tots els participants un trofeu commemoratiu dissenyat per l'escultor gironí Lluís Hortalà.

Les empreses i cases comercials que enguany hi han col·laborat són les següents:

Arcadio Pla SA Constructor, Ball-llosera Ametller, Capdeferro Constructor SA, Cayba SA, Germans Boada SA, Guixos Blancfort, Materials J. Palahí, Micromar (ordinadors). Obucall SA, Robert Mercader, GEiEG, Curbet & Marquès Impressors SL, Euritmia SA, Gener i Casadevall i Ascensors Serra. Endemés, s'ha pogut comptar amb el suport especial de «la Caixa» i de les següents institucions:

Ajuntament de Girona, Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Girona, Cambra de la Propietat Urbana de la província de Girona, Col·legi Oficial d'Arquitectes/Demarcació de Girona, Gremi Provincial de Promotors

i Constructors de Girona, Institució Firal de Girona, i Unió d'Empresaris de la Construcció de la província de Girona.

FRANCESC X. BOSCH I ARAGÓ
Secretari de l'organització

THARRATS OBRA GRÀFICA

Lloc: Galeria la Punxa.
 Tècnica: gràfica.
 Data: del 9 de novembre al 7 de
 desembre.
 Any: 1990.

L'artista gironí Joan Josep Tharrats (Girona, 1918) va inaugurar el 9 de novembre, a la sala de La Punxa, una exposició retrospectiva de la seva obra gràfica. La mostra, titulada «Tharrats - Obra gràfica 1957-1990», tenia com a objectiu donar a conèixer a l'espectador el treball realitzat per Tharrats en aquest camp. Finalment, el gran nombre d'obres —unes 150, en total— i les dimensions de la sala varen obligar fer-ne una selecció, i així les obres exposades foren una quarantena. L'acurada selecció feta per l'artista, la qual va permetre l'exposició d'obres de diferents períodes, com també de les diverses tècniques possibles dins el món de l'obra gràfica —gravat, litografia, serigrafia...—, no va modificar l'objectiu principal de la mostra, de manera que l'espectador va poder conèixer a fons el treball realitzat per l'artista.

Si hi ha una cosa sorprenent en Tharrats és aquesta capacitat que té per treballar en qualsevol camp de l'art, aquest saber convertir la idea/desig en una creació, i en aquesta exposició ens ho tornà a demostrar.

Lluny de treballar una obra mecanicista, monolítica, l'artista esdevé un investigador, un experimentador que escorcolla fins a convertir la seva tasca en una recerca continuada, dinàmica, una recerca sense límits visibles.

L'obra de Tharrats —tant se val que sigui sobre tela, com paper, gràfica, tèxtil, escenografies...— es repleta de signes, de cal·ligrafies, i malgrat la diversitat de tècniques assoleix un fil unificador, fruit d'una profunda reflexió. La seva és una obra on tenen cabuda la ciència i la il·lusió, on s'uneixen el món real i el sensible.

Paral·lelament a l'exposició, el 30 de novembre es va presentar, a la mateixa sala d'exposicions, el llibre *Tharrats. Obra gràfica 1957-1990*, editat per Parsifal amb la col·laboració del COAIATG, que esdevé una preuada eina per conèixer l'obra de Tharrats. Amb presentació de Ramon Ceide,

president del COAIATG, i una introducció a càrrec de Daniel Giralt Miracle, director del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, el llibre és dividit en diversos apartats.

En una primera part es recullen algunes de les litografies fetes per Tharrats en els anys 50 i 60, que estan acompanyades de textos i crítiques sobre l'obra. Cal assenyalar que el mateix Tharrats va tenir interès que aquests escrits fossin reproduïts en la llengua originària, de manera que al llarg del llibre es troben textos en anglès, en francès, en alemany, etc.

Una segona part és formada per la sèrie de gravats que amb el nom de «Gènesis» va fer l'any 1973. El llibre recull també els poemes que Gabriel Moura Arana va escriure en contemplar aquests gravats.

A «Homes i estrelles» es reproduïxen les litografies i serigrafies d'aquesta sèrie realitzada el 1975, on Tharrats fa un homenatge a personatges com

Hipòcrates, Galileo Galilei, Newton, Dürer..., i on deixa palesa la seva passió per la ciència i per l'espai.

El llibre continua amb un seguit de treballs realitzats entre els anys 70 i 80, fins a arribar a la sèrie de litografies creades l'any 1988 i basades en els signes del Zodíac.

El darrer apartat conté els estudis que Tharrats va fer el 1963 sobre 14 grans vidrieres que havien de construir-se a la casa Granel de Barcelona; es tracta de 14 aiguafortes que representen les estacions del Via Crucis. Finalment, unes dades sobre algunes de les activitats de Tharrats en el camp de la gràfica clouen el llibre.

Tant l'exposició com el llibre ens han donat la possibilitat de descobrir quelcom més d'aquest artista, la capacitat creadora del qual es manifesta, una vegada més, inesgotable.

EL COL·LEGI OFICIAL D'APARELLADORS I ARQUITECTES TÈCNICS DE BISCAIA CELEBRA EL SEU 50è ANIVERSARI

El Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Biscaia va inaugurar un conjunt d'activitats per commemorar el 50è aniversari de la seva fundació i assentament en el territori històric. Un cicle de conferències sobre la professió, un acte institucional d'homenatge i l'obertura oficial de la nova seu col·legial destacaven en la programació. El cicle de conferències programades va iniciar amb una xerrada sobre «els mestres d'obra, una professió oblidada». Van seguir sessions informatives sobre les expectatives professionals per als arquitectes tècnics en la pròxima dècada i sobre les institucions asseguradores de la professió. També va tenir lloc un acte d'homenatge als fundadors i ex-presidents del Col·legi, que va ser presidit pel diputat general de Biscaia. Els actes commemoratius van cloure's el 5 de desembre amb la inauguració de la nova seu col·legial del Col·legi d'Aparelladors, situada en la bilbaïna Alameda de Mazarredo, 47.

L'antecedent històric d'aquest òrgan professional de Biscaia es remunta al 1940, data de la constitució del Colegio Oficial de Aparejadores de las Vascongadas i culminació d'un procés iniciat en la Segona República. Les desannexions de Guipúscoa, el 1943, i d'Àlaba, trenta anys després, van deixar limitada a Biscaia la demarcació col·legial. El col·legi biscaí ha passat dels 26

aparelladors inicials als prop de 1.000 afiliats que agrupa actualment.

Aquest òrgan col·legiat, a més de servir d'àmbit representatiu als seus afiliats, proporciona una gamma de serveis d'interès general per al sector de la construcció i per a la societat biscaïna, com ara el visat dels encàrrecs professionals dels arquitectes tècnics, veritable tasca de control de la seva activitat i titulació, com també del contingut formal dels seus treballs; una feina contínua de reciclatge professional i formació permanent; la creació d'un fons documental de 4.000 volums; la publicació d'una revista; l'edició de llibres i la creació d'un laboratori d'assaigs a Erandio que persegueix la generalització de les pràctiques de control de qualitat dels materials i unitats d'obra, i que ha

costat un desemborsament de noranta milions de pessetes.

La titulació universitària d'Arquitecte Tècnic apareix amb aquesta denominació el 1964 com un pas més en l'evolució de l'anterior titulació d'Aparellador, i les seves funcions són molt àmplies. En destaquen la intervenció en el projecte i direcció d'obres, el control de qualitat de materials, elements i unitats d'obra, l'economia de la construcció, tasques d'assessorament, seguretat laboral i docència, entre altres activitats. Totes les obres d'arquitectura requereixen que en la direcció de la seva execució material hi intervingui algun dels 28.000 aparelladors de l'Estat que s'hagin col·legiat en una de les seves 53 associacions.

PESSEBRES

En ocasió de les festes nadalenques, el Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona va participar en el III Concurs de pessebres Arcàngel de la Catedral i VII Mostra de Figures de Pessebre, organitzats per la Caixa de Girona.

El pessebre, que es va instal·lar a la Seu col·legial, va ser realitzat per l'artista pessebrista gironí Ramon M. Carrera, el qual va representar l'entrada típica del carrer Alemany, del Barri Vell de Girona.

PLENARI ICCE

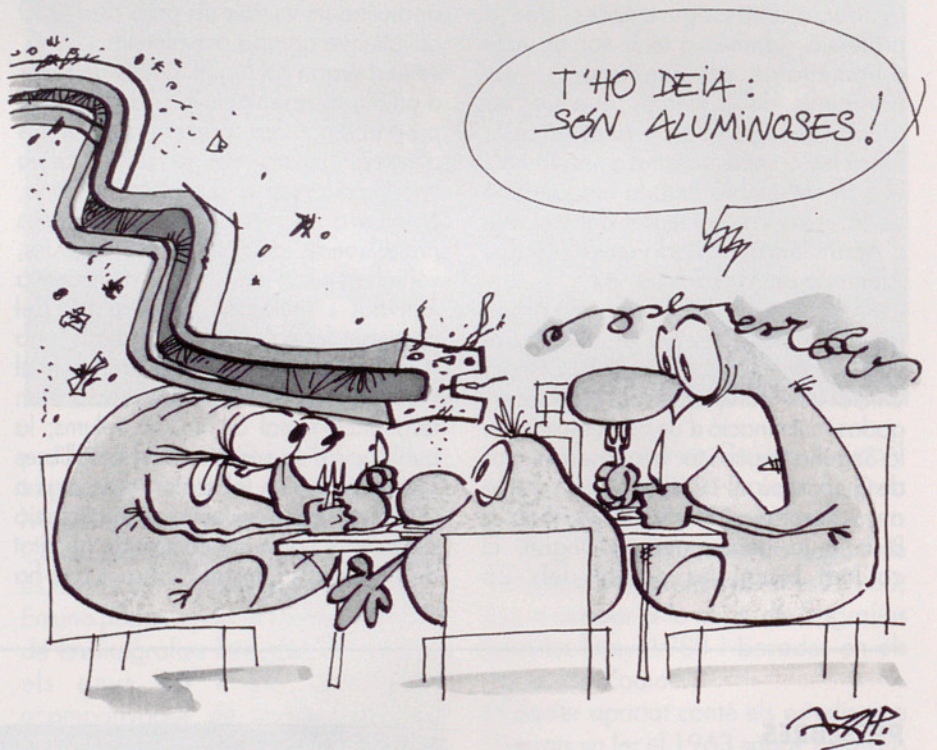
El Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics d'Alacant va organitzar el passat 7 de desembre el Plenari d'ICCE en el qual en el seu punt novè de l'Orde del dia tracta de l'elecció del nou Comitè Executiu que un cop fet l'escrutini va resultar ser el següent:

President: RAMON CEIDE i GÓMEZ.
Vice-president: FCO. JAVIER MACHICOT AZNAR.

Secretari: CARLOS ALCARAZ SOLER.

CONVENI AMB ARQUITECTURA I HABITATGE

El passat 14 de desembre el Director General d'Arquitectura i Habitatge Sr. Francesc Xavier Ventura i Teixidor, i el President del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona, Sr. Ramon Ceide i Gómez varen signar un conveni per a la producció i difusió d'un programa informàtic elaborat per aquest Col·legi que desenvolupa el programa de control de Qualitat, essent aquest un instrument de gran utilitat per a tots els professionals que intervenen en la construcció.

**PORTES
METÀL·LIQUES**

Gerard Camps i Mitjà

Avda. Font de la Pólvora, 3 i 5

Tel. (972) 20 82 88 - Fax (972) 22 36 17 - 17004 GIRONA

HISTÒRIA DE LA CONSTRUCCIÓ

EL CEMENTIRI DE GIRONA. MORFOLOGIA

Per norma general, els cementiris que varen construir-se pels volts dels segles XVII i XVIII s'aixecaven adossats als temples, al mig del nucli urbà, i per tant eren propietat de l'església. Aquests cementiris els podem catalogar d'origen medieval (igual que la majoria dels temples).

Els cementiris, si bé durant molts anys foren una part més de les esglésies, arribà un moment que per motius sanitaris es va fer necessari traslladar-les fora de les ciutats, per evitar així, de la manera més fàcil possible, qualsevol tipus d'epidèmia. A Girona aquesta obligatorietat de construir el cementiri fora de la ciutat no es fa palesa fins a l'any 1829, que és quan es construeix el cementiri de Girona.

La ciutat moderna necessita tenir un cementiri modern, als afores, amb capacitat suficient i molt més salubre. La construcció d'aquest cementiri i de la majoria de cementiris que es van aixecar arreu del Principat correspon a aquesta època, una època dominada pel neoclassicisme.

El neoclassicisme és el model estètic que es basa en el món clàssic grecollatí, amb una mentalitat sovint estricta i dogmàtica que porta els acadèmics a menysprear les obres d'art medievals, i fins i tot a propiciar-ne la destrucció, tal com havia passat en el Renaixement italià, amb el qual també entronca en una major proximitat en el temps.

El Cementiri, construït el 1829, segueix fidelment els preceptes de l'arquitectura neoclàssica. El solar que ocupa té una forma poligonal difícilment geometritzable. No obstant, una geometria clara és un dels principals anhels del neoclassicisme. Així s'explica la distribució en planta del cementiri, en què la major part del solar poligonal és ocupat per una mena de gran pati, en el qual les parets, fetes de nínxols, componen un quadrat perfecte. Des d'aquí s'accedeix a la resta del cementiri, que es va formant a base de petits patis trapezoïdals que ocupen l'espai que resta entre el gran quadrat i els límits irregulars del solar.

Aquesta operació és la mateixa que es va realitzar en moltes ciutats en la construcció de places —algunes aprofitant espais deixats lliures per la Desamortització de Mendizábal—, en què s'utilitzà també una rígida geometria en forma de quadrats o rectangles que eren com una mena de gran decorat que a darrera amagava

la ciutat vella i desordenada d'origen medieval.

Una altra característica important en el cementiri és la clara jerarquia que ordena tot l'espai. Un gran eix format per un passeig de xiprers el travessa des de l'entrada fins a la capella neoclàssica que servei de final visual i presideix tot el cementiri. Un segon eix connecta dues portes laterals dels cementiris i travessa el primer pel bell mig, formant la clàssica creu grega. Finalment, un carrer de circumval·lació dona la volta al pati i recorre tots els nínxols.

Com a curiositat, cal remarcar els nínxols de les dues parets laterals del cementiri. El fet que el pati tingui un petit pendent fa que els fronts dels nínxols siguin lleugerament trapezoïdals. La seva visió general no indica aquest detall, i només quan hom s'hi fixa més bé s'adona d'aquesta mena de *trompe-l'oeil*.

El cementiri està concebut com una mena de jardí amb clares referències al jardí francès: geomètric, jerarquitzat i controlat per l'home.

Al cementiri se li fan retocs formals en el període noucentista, però sense intentar canviar-lo ja que resta en un nivell superficial.

L'arquitectura dels anys seixanta, fora d'algunes excepcions, utilitza els postulats avantguardistes per fer una ciutat especulativa, caòtica i de

creixement incontrolat, com ho demostren les imatges que donen els afores de les grans ciutats, amb les torres de pisos que s'enfilen per les muntanyes els típics suburbis de Barcelona, o de la nostra mateixa ciutat). Aquesta imatge es veu reflectida a la part nord del cementiri, en què els blocs de nínxols, a part que tinguin algun tractament formal de tradició clàssica, han crescut de la mateixa manera que ho van fer els suburbis damunt esmentats. O sigui, que el gran jardí previst en el cementiri neoclàssic aquí no existeix. Simplement, es van col·locant pastilles de nínxols i es deixen únicament els carrers imprescindibles per accedir-hi. La relació buit-ple és gairebé de la meitat.

Podem dir que no existeixen criteris compositius clàssics, però tampoc se n'aporten de nous. Això produeix una sensació de caos (de confusió), de falta de jerarquies i de difícil identificació d'un estil.

L'última ampliació ja és feta en els anys del que se n'ha anomenat postmodernisme. La seva construcció, ja al vessant de la muntanya de Vila-roja, està sens dubte condicionada per un gran cementiri ja consolidat. Això fa difícil d'analitzar aquesta actuació, que es mou dins l'eclecticisme que impera en els nostres dies.

C/ Creu, 8, baixos - 17002 GIRONA

Tel. 972-216054 - Fax 972-200187

Falsos sostres de fibra mineral decoratius

Gelosies, para-sols i tancaments de façana

flambi

Falsos sostres de fibra vegetal

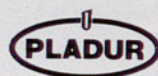
Finestres per a cobertes inclinades

VELUX

Compartiments d'alumini per a oficines

Claraboies fixes i practicables

Envans semiprefabricats de guix-cartó

Planxes llises i cel·lulars per a tancaments i cobertes

plexiglas
makrolon

COSME DOMINGO, S.A.

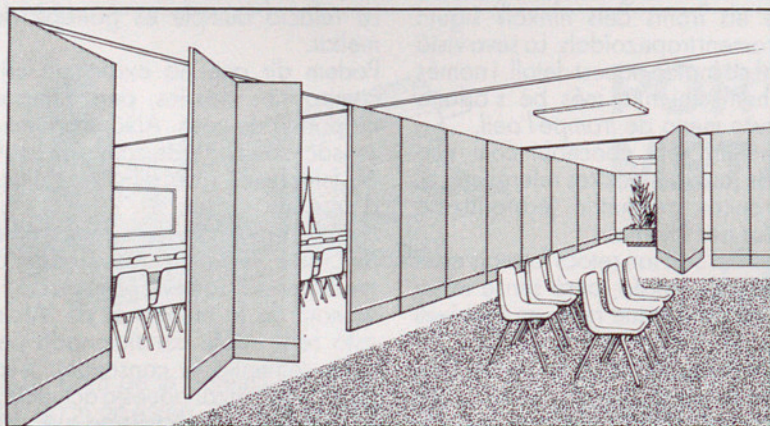

MAGATZEM I OFICINES:

Ctra. St. Feliu de Guixols, 6-8 - Tel. 201341 - 17004 GIRONA

**PORTES PLEGABLES I
PLAFONS MODULARS**

Panelfold

TAULERS
AGLOMERATS
MELAMINES
MOTLLURES
PORTES
REVESTIMENTS
LAMINATS
COLES
PINTURES
PERSIANES

A nivell morfològic, pot dir-se que el cementiri de Girona es troba situat al costat esquerre de la carretera que va de Girona a Sant Feliu de Guíxols, amb emplaçament en el territori municipal de Sant Daniel, al costat del municipi de Girona, i consta de 14.409 sepultures (45 entre tombes, angles i panteons, 611 hipogeus i 13.753 nínxols), que, juntament amb les 240 corresponents al cementiri de Palau-sacosta i les 192 del cementiri de Santa Eugènia, doten la Ciutat de Girona d'una capacitat mortuòria de 15.259 places.

MAPES. EVOLUCIÓ i MORFOLÒGICA

Aquestes 14.409 sepultures es distribueixen al llarg de 6 zones. La primera la constitueix el gran quadre central—segurament el primitiu recinte del cementiri—, que està dividit per dues avingudes: una que és paral·lela a la carretera, i l'altra, la més important, que arrenca de l'entrada principal i va fins a l'entrada de la capella. La segona, a l'esquerra de l'anterior, és formada pels quadres de Sant Narcís, centre dreta Capella i Sant Feliu. La tercera, situada a la dreta de la primera agrupació, conté els quadres de Ponent, centre esquerra Capella i Orient, corresponent a l'orientació solar o cardinal d'aquests. La quarta és la que correspon al fons del cementiri; en aquesta agrupació s'inclouen els quadres de Sant Paulí, Sant Germà i Sant Salvador d'Horta. A l'esquerra hi ha els departaments de Sant Tomàs, Sant Romà, Sant Cici i Sant Just. I a la dreta hi ha els departaments de Sant Vicenç, Sant Ponç, Sant Víctor i Sant Dalmàs. La cinquena agrupació correspon a la que conté els quadres de Sant Antoni Maria Claret, Sant Julià, Santa Anna, Santa Afra, Sant Josep i Sant Francesc. I la sisena agrupació és la formada pels quadres de Nord, Migdia, Llevant, Central Llevant, Oest i Sud. Aquesta sisena agrupació és la de més recent construcció. (Tal com es pot veure en els mapes adjunts, on es representa gràficament aquesta evolució morfològica).

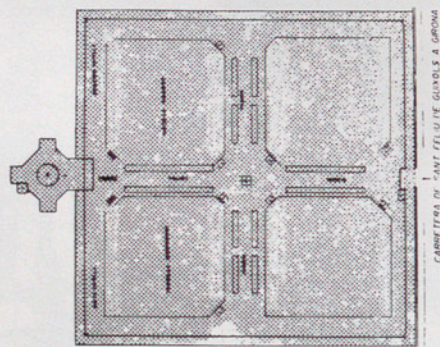
A nivell constructiu, els canvis encara són més reduïts; les variacions no hi han estat extraordinàriament marcades perquè s'han centrat bàsicament en la variació dels materials utilitzats, i no pas en la variació dels mètodes constructius.

Per tal que siguin perceptibles visualment les diverses etapes, he cregut convenient fixar la diversificació en les diferències produïdes en els acabats de façanes; d'aquesta manera seguir l'evolució del cementiri és molt més senzill, ja que pot fer-se amb un simple recorregut pel recinte.

Per aquest motiu he optat per diferenciar tres etapes; la primera està

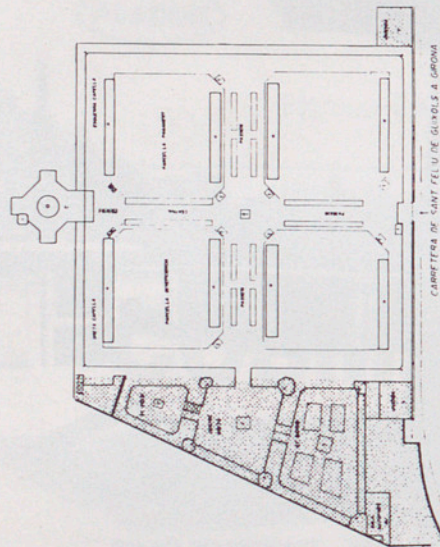

EVOLUCIO MORFOLOGICA. ETAPES.

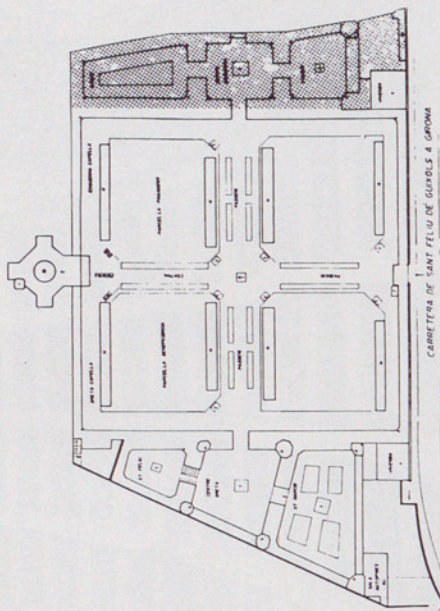
CARRERERA DE SANT FELU DE GUDOLS A GIRONA

ETAPA PRIMERA

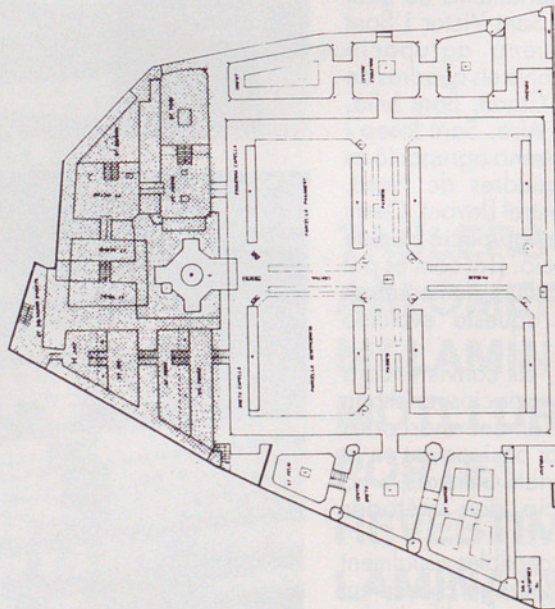
CARRERERA DE SANT FELU DE GUDOLS A GIRONA

ETAPA SEGONA

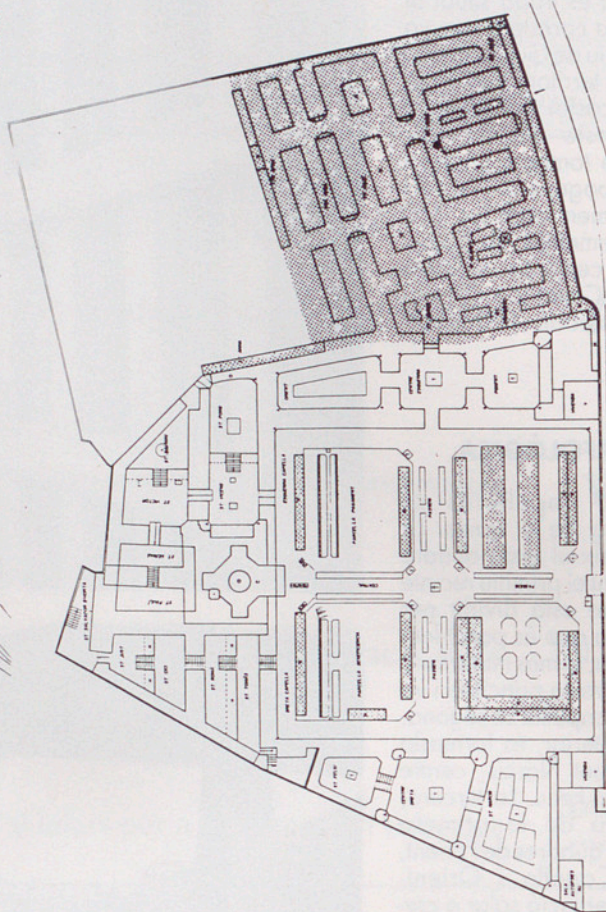
CARRERERA DE SANT FELU DE GUDOLS A GIRONA

ETAPA TERCERA

CARRERERA DE SANT FELU DE GUDOLS A GIRONA

ETAPA QUARTA

CARRERERA DE SANT FELU DE GUDOLS A GIRONA

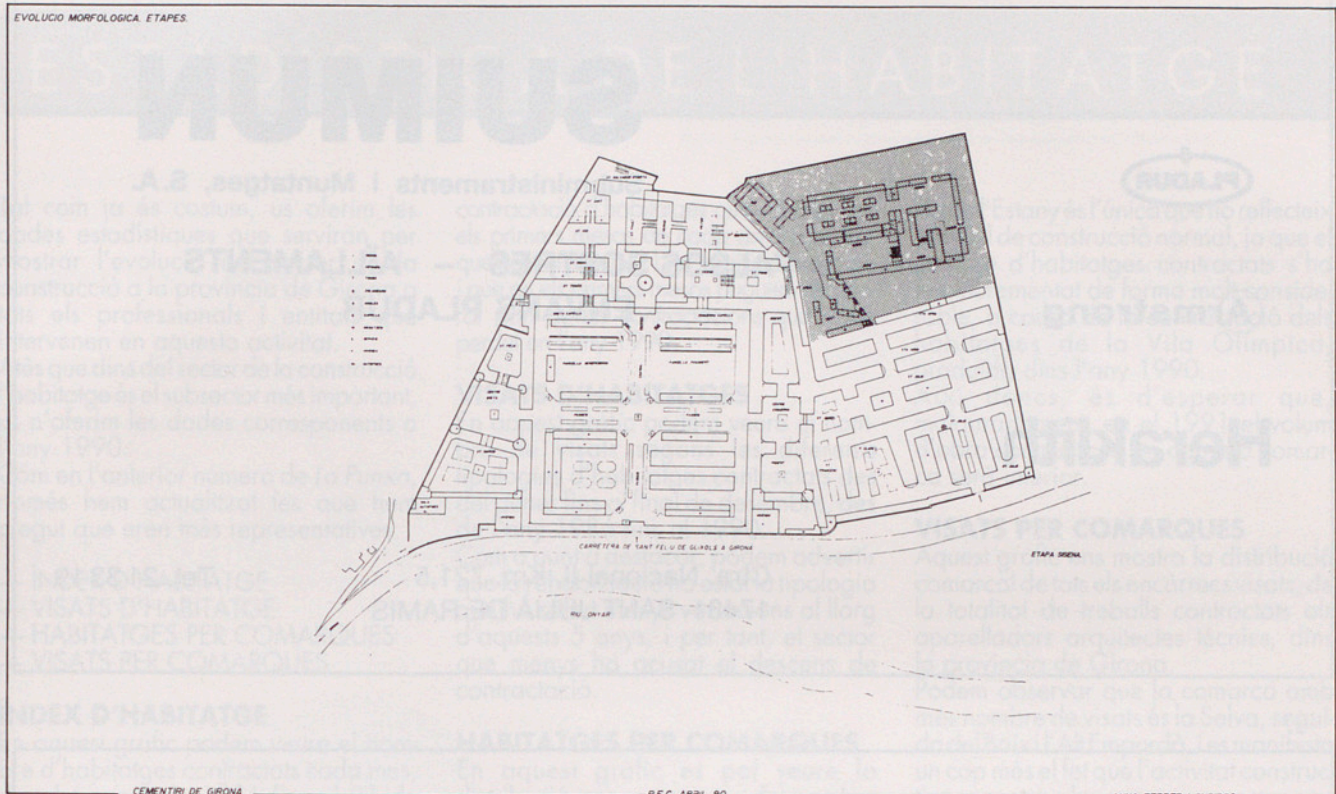
ETAPA CINQUENA

CEMENTIRI DE GIRONA

P.F.C.-ABRIL 90

ANNA FERRER I SUBIROS

EVOLUCIÓ MORFOLÒGICA. ETAPES

CEMENTIRI DE GIRONA

P.F.C.-ABRIL 90

ANNA FERRER I SUBIRÓS

caracteritzada per la utilització de la pedra natural en els acabats de façanes, cantonades i cornises. La segona substitueix la pedra natural per pedra artificial, pròpia de l'època, perquè no hem d'oblidar que aquesta segona etapa correspon als anys setanta i vuitanta. La tercera etapa correspon a la utilització d'un sistema de prefabricat total, amb acabats visuals de formigó vist, directe d'encofrat.

Com ja és lògic, dins cadascuna d'aquestes tres grans etapes s'adopten distintes solucions constructives, si bé no tenen grans diferències entre elles. Aquesta diversitat varia en funció de l'ordre o desordre que existia en les diferents ampliacions; és per això que en el segon període, un període bastant caòtic, es produeixen força canvis en l'aspecte constructiu, a diferència del primer, que és bastant ordenat, i de l'últim, que va ser realitzat tot en una sola fase, tant de projecte com de construcció. Primera etapa: acabats realitzats amb pedra natural (1829-1968).

Aquesta etapa és la més llarga de les tres. Aquest període de cent trenta-nou anys transcorre sense gaires canvis significatius, perquè durant aquesta època les innovacions que es produïen en els sistemes constructius eren molt reduïdes. Així, veiem que la paret de ceràmica era, del principi al final de l'època, el sistema estructural i de tancament emprat, i no és fins als anys setanta que no es comencen a utilitzar altres mètodes.

Com s'ha dit, la pedra natural va ser l'únic material que es va usar per solucionar els acabats de façanes, cantoneres i cornises, i també per a la construcció dels monuments funeraris;

la pedra sempre es buixardava, tret de la façana, on es va desbastar amb punxó. En el tema de les cobertes no es va evolucionar gota, ja que sempre es van cobrir els nínxols amb una simple solera i un acabat de rajola ceràmica. No va ser fins al segon període que es va utilitzar la coberta amb cambra d'aire. Les soleres de separació de nínxols sí que varen seguir un procés evolutiu, ja que al principi es feien amb la típica volta catalana de rajola ceràmica, més tard es va passar a fer la solera amb la mateixa rajola però plana, i amb la creació de la peça ceràmica encadellada es va abandonar definitivament la rajola. A les cornises també hi va haver alguns canvis, perquè si bé normalment s'utilitzaven les cornises de pedra, en algunes excepcions es va utilitzar la ceràmica revestida amb morter.

Etapa segona: acabats amb pedra artificial (1970-1986).

En els anys setanta es varen produir una sèrie de canvis bastant importants. Un d'ells és el que he utilitzat per donar nom a aquest període, ja que és el més fàcil de classificar a simple vista. Aquesta innovació va tenir lloc en el camp dels acabats, però també se'n van introduir d'altres en la fonamentació, estructura, tancaments, recobriments, coberta, etc. La majoria varen ser possibles gràcies a un nou material que feia pocs anys havia propiciat la més gran revolució que ha sofert el món de la construcció; em refereixo al formigó armat.

En algunes de les edificacions de l'etapa anterior hem vist que començaven a utilitzar el nou material per fer la fonamentació, fabricant una

llosa armada. Però en aquest segon període la seva utilització va més enllà, i no solament es fabrica en obra, sinó que s'utilitzen elements prefabricats. Entre ells hi trobem la pedra artificial usada per als acabats, o bé en alguns casos per als paraments estructurals, i també en algun cas es varen fer cobertes amb cambra d'aire. Es varen produir, tanmateix, altres canvis no relacionats amb aquest nou material. Així, en les cobertes es van començar a utilitzar les membranes impermeabilitzants, també noves de l'època, i en algun cas es varen fer cobertes amb cambra d'aire.

Etapa tercera: prefabricat total (1986-1990).

Hem vist amb l'estudi de les anteriors etapes l'evolució constructiva que ha sofert el cementiri de Girona, una evolució que ha estat molt semblant a la que ha patit la construcció d'aquests tipus d'edificacions en general. Per fer el pas d'una construcció tradicional a una altra basada totalment en el prefabricat ha estat necessària una transició; una transició que correspon al que jo he emmarcat en el segon període, una època en què s'utilitza una construcció mixta: part amb prefabricats i l'altra mitjançant la forma tradicional. En la tercera etapa es va passar a emprar el que anomeno un prefabricat total, perquè es troba en un 90% de la construcció, i això suposa un gran salt. Aquest gran canvi fins i tot va fer que el prefabricat utilitzat fos dissenyat i fabricat per primera vegada en el cementiri de Girona.

ANNA FERRER
Arquitecte Tècnic

SUIMUN

Subministraments i Muntatges, S.A.

Armstrong

FALSOS SOSTRES - AÏLLAMENTS
ENVANS PLADUR

Heraklith

Ctra. Nacional II, Km. 721,5
17481 SANT JULIÀ DE RAMIS

Tel. 21 33 19

TERRASSOS PER INTERIOR

- 30/30;
- 40/40;
- 60/40.

PAVIMENTS PER EXTERIOR

Panots i relleus dibuixos 20/20; 30/30 i 40/40
Raspallats i relleus de pedra 30/30; 40/40 i 60/40
Baldoses hidràuliques 30/30
Tolves 30/30
Llambordes 18/12/8

**Tots els nostres materials
es troben dins les normes**

- UNE 41.008,
- UNE 7.015 i
- UNE 7.034.

ESTADÍSTICA DE L'HABITATGE

Tal com ja és costum, us oferim les dades estadístiques que serviran per mostrar l'evolució del sector de la construcció a la província de Girona a tots els professionals i entitats que intervenen en aquesta activitat.

Atès que dins del sector de la construcció l'habitatge és el subsector més important, us n'oferim les dades corresponents a l'any 1990.

Com en l'anterior número de *La Punxa*, només hem actualitzat les que hem cregut que eren més representatives:

- ÍNDEX D'HABITATGE
- VISATS D'HABITATGE
- HABITATGES PER COMARQUES
- VISATS PER COMARQUES

ÍNDEX D'HABITATGE

En aquest gràfic podem veure el nombre d'habitatges contractats cada mes, des del gener de 1986 fins al 31 de desembre de 1990.

Hi podem observar que els últims mesos de l'any 1990 indiquen la recuperació de la

contractació d'habitatges que sol tenir lloc els primers mesos de cada any. Esperem que aquest any 1991 no sigui una excepció i que en els primers mesos puguem recuperar part de les contractacions que s'han perdut en l'any 1990.

VISATS D'HABITATGES

En aquest gràfic podem veure el nombre de visats segons les diferents tipologies d'habitatges contractats des del gener fins al final de desembre, des de l'any 1986 fins al 1990.

Com a punt a destacar, podem advertir que la rehabilitació ha estat la tipologia que ha sofert menys variacions al llarg d'aquests 5 anys, i per tant, el sector que menys ha acusat el descens de contractació.

HABITATGES PER COMARQUES

En aquest gràfic es pot veure la distribució per comarques del nombre d'habitatges contractats des del gener fins al 31 de desembre de 1990.

Hem de destacar que la comarca del

Pla de l'Estanty és l'única que no reflecteix el nivell de construcció normal, ja que el nombre d'habitatges contractats s'ha vist incrementat de forma molt considerable, a causa de la contractació dels habitatges de la Vila Olímpica, produïda dins l'any 1990.

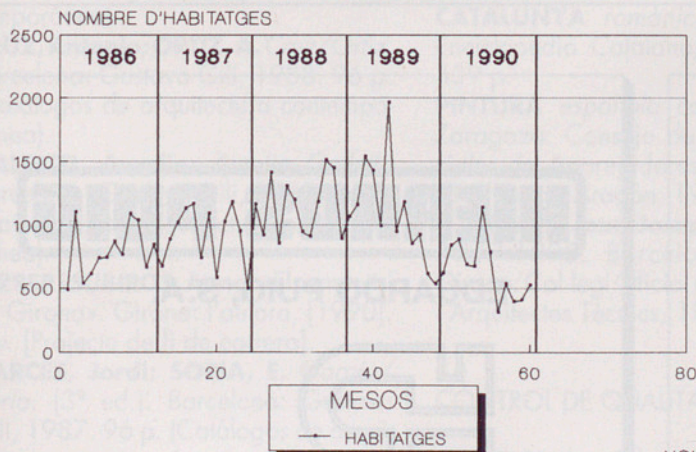
Així doncs, és d'esperar que, malauradament, en el 1991 el volum d'obra contractada en aquesta comarca serà inferior.

VISATS PER COMARQUES

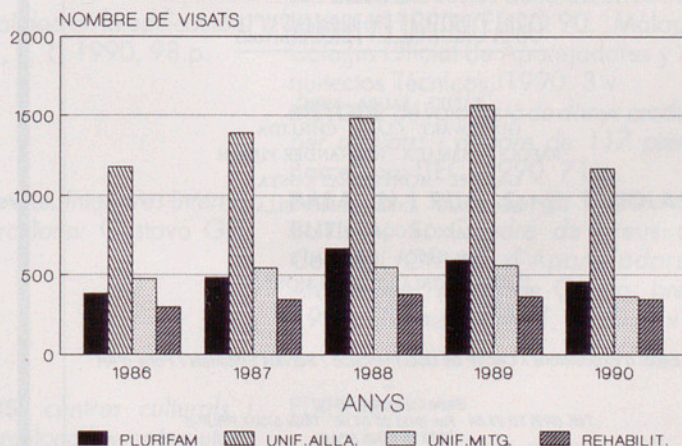
Aquest gràfic ens mostra la distribució comarcal de tots els encàrrecs visats, de la totalitat de treballs contractats als aparelladors arquitectes tècnics, dins la província de Girona.

Podem observar que la comarca amb més nombre de visats és la Selva, seguida del Baix i l'Alt Empordà, i es manifesta un cop més el fet que l'activitat constructiva se centra a les comarques costaneres i al Gironès, mentre que a les comarques de muntanya l'activitat és sempre molt més petita.

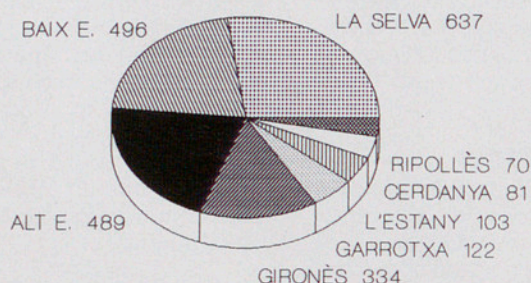
COAT DE GIRONA ÍNDEX D'HABITATGE

VISATS D'HABITATGES DE GENER A DESEMBRE

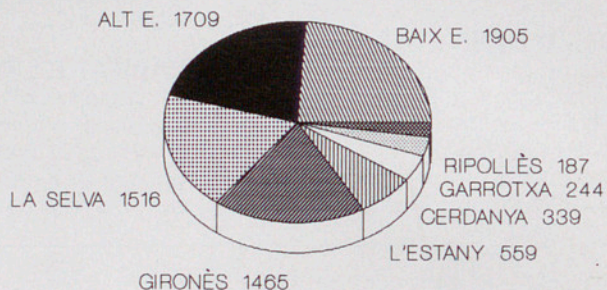

**COAT DE GIRONA
VISATS PER COMARQUES 1990**

NOMBRE DE VISATS

**COAT DE GIRONA
HABITATGES PER COMARQUES 1990**

NOMBRE D'HABITATGES

ESP AIS
Centre d'Art Contemporani

ART CONTEMPORANI A GIRONA

FONS D'ART
OBRA ORIGINAL EN PERMANÈNCIA

TÀPIES · SAURA · MIRÓ
GUINOVART · CLAVÉ · CHILLIDA
RÀFOLS CASAMADA · HERNÁNDEZ PIJOAN
GABRIEL · MONTSERRAT COSTA
M.A. FELIU · ANSESA GIRONELLA
FAIXÓ · COROMINAS
MIM JUNCÀ · PEP CAMPS
LLUÍS HORTALÀ · TORRES MONSÓ
etc.

Espai d'Exposicions / Centre de Documentació / Serveis Editorials / Fons d'Art

Bisbe Lorenzana, 31-33
Telf. (972) 20 23 64 · Fax (972) 20 84 98 · Télex 57337 PRUP-E
17002 GIRONA SPAIN

HIERROS PUIG

EDUARDO PUIG, S.A.

ALMACÉN DE HIERROS

C/. Barcelona, 180 Tel. 20 66 00* Fax 20 47 19 17001 GIRONA

BIBLIOTECA

NOVES ADQUISICIONS

SETEMBRE 1990 - GENER 1991

ADMINISTRACIÓ LOCAL

REGIMEN local. Madrid: BOE, 1988. 998 p. + 1 annex.

ARQUITECTURA

ANNALI dell'architettura contemporanea / a cura di Maristella Casciato, Giorgio Muratore. Roma: Officina, 1985, 279 p.

ARQUITECTURA española contemporánea: la década de los 80 / ed. Josep Güell. Barcelona: Gustavo Gili, 1990, 192 p.

AVERLINO, Antonio di Pietro. *Tratado de arquitectura / ed. de Pilar Pedraza.* Vitoria-Gasteiz: Instituto de Estudios Iconográficos EPHIALTE del Ayuntamiento, 1990. 388 p.

BACH, Jaume; MORA, G. *Bach/Mora.* [3^a ed.] Barcelona: Gustavo Gili, 1989. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

CRUZ, Antonio; ORTIZ, A. *Cruz/Ortiz.* Barcelona: Gustavo Gili, 1988. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

GALFETTI, Aurelio. *Aurelio Galfetti.* Barcelona: Gustavo Gili, 1989, 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

FERRER i SUBIRÓS, Anna. «El cementiri de Girona». Girona: l'autora, [1990]. 8 v. [Projecte de fi de carrera].

GARCÉS, Jordi; SORIA, E. *Garcés/Soria.* [3^a ed.]. Barcelona: Gustavo Gili, 1987. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

HERNÁNDEZ-CROS, Josep Emili; MORA, G.; POUPLANA, X. *Arquitectura de Barcelona.* Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de Barcelona, 1990. 678 p.

LACUESTA, R.; GONZÁLEZ, A. *Arquitectura modernista en Catalunya.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 213 p. (Guías de arquitectura).

LINAZASORO, J. I. J. I. *Linazasoro.* Barcelona: Gustavo Gili, 1989. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

MARTÍNEZ LAPEÑA, José Antonio; TORRES TUR, E. M. *Lapeña/Torres.*

Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

PEICHL, Gustav. *Gustav Peichl.* Barcelona: Gustavo Gili, 1987. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

EL QUADRAT d'or: 150 cases al centre de la Barcelona modernista: guia. Barcelona: Olimpíada Cultural: l'Ajuntament, 1990. 143 p.

SOUTO DE MOURA, Eduardo. *Souto de Moura.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

VACCHINI, Livio. *Livio Vacchini.* [2^a ed.] Barcelona: Gustavo Gili, 1988. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

VENEZIA, Francesco. *Francesco Venezia.* Barcelona: Gustavo Gili, 1988. 96 p. (Catálogos de arquitectura contemporánea).

ART

CATALUNYA romànica. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, v. 4, 1990. 439 p.

PINTURA española contemporánea. Zaragoza: Consejo de Colegios Oficiales de Aparejadores y Arquitectos Técnicos de Aragón, 1990. [46] p.

THARRATS, Joan-Josep. *Obra gràfica 1957-1990.* Barcelona: Parsifal; Girona: Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics, 1990.

CONTROL DE QUALITAT

CONTROL de calidad en la edificación. Barcelona: ITEC, v. 1, 1990, 98 p.

DECORACIÓ

BLACKWELL, Lewis. *Interiores internacionales 2.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 256 p.

DIRECTORIS

ASSOCIACIONS, centres culturals i recreatius de Barcelona (excepte ciutat). Barcelona: Caixa de Pensions, 1990.

1 v. (Servei de guies culturals).

ASSOCIACIONS, centres culturals i recreatius de Girona, Lleida i Tarragona. Barcelona: Caixa de Pensions, 1990. 1 v. (Servei de guies culturals).

ASSOCIACIONS, centres culturals i recreatius de Barcelona ciutat. Barcelona: Caixa de Pensions, 1990. 1 v. (Servei de guies culturals).

BIBLIOTEQUES, arxius i centres de documentació. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions, 1990. 1 v. (Servei de guies culturals).

GUIA d'entitats de Catalunya: associacions, fundacions, cooperatives / ed. a cura de Josep M. Mas i Solinch. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, 1990. 906 p.

MUSEUS, sales d'exposicions i galeries d'art. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions, 1990. 1 v. (Servei de guies culturals).

TEATRES i sales d'exposicions. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions, 1990. 1 v. (Servei de guies culturals).

ECONOMIA

NOVES tecnologies, noves professions: les noves tecnologies i els seus efectes sobre les professions i la formació en diversos sectors de futur de l'activitat econòmica, a Catalunya i a Europa. Barcelona: Institut Català de Noves Professions, 1990. 346 p.

ECONOMIA DE LA CONSTRUCCIÓ

ESTUDIO de costes de la construcción: Málaga 1990: ESCO'90. Málaga: Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos, 1990. 3 v.

METODE de valoració de danys produïts per aiguats: i quadre de 117 preus. Barcelona: ITEC, 1990. 71 p.

PASARÍN i RUA, Sergi; PUJOLAS i BUTIÑÀ, S. *Quadre de preus del Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona: preus 1990.* Girona: COAAT, 1990. 2 v.

EDIFICIS

ARCHITECTURES du grand âge:

variaciones arquitecturales sur la fin de la vie. París: Moniteur, 1988, 143 p.

BAHÍ i ALSINA, Jaume. «Tipologia de naus industrials: estructures, tancament i coberta». Girona: l'autor, 1990. 2 v. [Projecte de fi de carrera].

CASALS, Lluís. *Casas mediterrànees balears.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990, 143 p.

MONTANER, Josep M^a. *Nuevos museos: espacios para el arte y la cultura.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 192 p.

PARIS d'hospitalité. París: Picard, 1990. 159 p.

RABANOS FACI, Carmen. *La casa rural en el Pirineo aragonés.* Huesca: la Diputació, 1990. 335 p.

ELEMENTS DE LA CONSTRUCCIÓ

DÍAZ NEGRE, Xavier. «Divisions interiors: estudi comparatiu». Girona: l'autor, 1990. 245 p. [Projecte de fi de carrera].

ESTRUCTURES

GARCÍA-BADELL, José. *Cálculo por ordenador de estructuras de hormigón armado.* Madrid: Dossat, 1990. 278 p. + 1 disquet.

RODRÍGUEZ-BORLADO, Ramiro; MARTÍNEZ LASHERAS, C. *Prontuario de estructuras metálicas.* 2^a ed. Madrid: CEDEX, 1989. 346 p.

FONAMENTS

CALAVERA RUIZ, José. *Muros de contención y muros de sótano.* 2^a ed. Madrid: INTEMAC, 1990. 307 p.

GEOGRAFIA

PUJOL, D.; LLAGOSTERA, LI. *La Celler de Ter.* Girona: la Diputació: Caixa de Girona, 1990. 96 p.

HISTÒRIA

MIRAMBELL i BELLOC, Enric. *Girona entre la història i l'actualitat.* Girona: l'Ajuntament, 1990. 300 p.

INFORMÀTICA

BERGHAUSE, Tom; SCHLIEVE, P. *AutoCAD: actualizado hasta la versión 9.0.* Madrid: Anaya Multimedia, 1990. 468 p. (Guías software de aprendizaje y referencia).

GOLD, Jordan. *WordPerfect: actualizado hasta la versión 5.* Madrid: Anaya Multimedia, 1990. 454 p. (Guías software de aprendizaje y referencia).

HOFFMAN, Paul. *Microsoft Word 5 a su alcance.* Madrid [etc.]: Osborne: McGraw-Hill, 1990. XVIII, 342 p.

JORDAN, Ed. *Autoedición con Page-Maker.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 223 p. (Informática de Gestión).

KAMIN, Jonathan. *Disco duro.* 2^a ed. Madrid: Paraninfo, 1990. 319 p. (Colección 99%).

PINO, Luis Manuel del. *DBase IV.* 2^a ed. Madrid: Paraninfo, 1990. 400 p. (Colección 99%).

TODD, Gail. *DisplayWrite 4 a su alcance.* Madrid [etc.]: Osborne: McGraw-Hill, 1990. XV, 383 p.

INSTAL·LACIONS

APARELLS elevadors: recopilació de la legislació aplicable: 1990. Barcelona: Direcció General de Seguretat Industrial, 1990. 102 p.

MOBILIARI urbà: catàleg '90. Barcelona: Fundació BCD, 1990. 166 p.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

PATTERSON, Terry L. *Construction materials for architects and designers.* New Jersey: Prentice Hall, 1990. 301 p.

NORMALITZACIÓ

ANEXO al Índice de disposiciones relacionadas con la edificación. Madrid: MOPU. Centro de Publicaciones, 1990. 157 p.

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE NORMALIZACIÓN Y CERTIFICACIÓN. *Unidades de medida.* Madrid: AENOR, 1987. 325 p.

PATOLOGIA I REHABILITACIÓ

CANO MONJE, Enric. «Projecte de

rehabilitació d'una masia situada a Sales de Llierca, La Garrotxa». Girona: l'autor, 1989. 2 v. + 1 carpeta plànols. [Projecte de fi de carrera].

CHAMORRO TRENADO, Miguel A.; LLORENS I MONTELLS, F. «El campanar de Sant Feliu: aixecament i estudi estat actual». Girona: els autors, 1990. 3 v. [Projecte de fi de carrera].

L'ESTACIÓ del tren d'Olot: projecte de rehabilitació de l'antiga estació dels FEVE Girona-Olot com a seu de l'Escola Taller i Centre de Formació Municipal. Girona: l'Ajuntament, 1990. 77 p.

SEGURETAT I HIGIENE

UNZETA i LÓPEZ, Mariano; HERNÁNDEZ i PATERNA, J. *La salut laboral: el seu tractament en els convenis col·lectius.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Relacions Laborals, 1988. 91 p. (Seguretat i higiene en el treball; 2).

URBANISME

DECRETES i resolucions d'urbanisme. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General d'Urbanisme, 1990. 408 p. (Legislació i disposicions d'urbanisme; 12).

10 años de planeamiento urbanístico: 1979-1989. Madrid: MOPU. Centro de Publicaciones, 1990. 187 p.

GESTIÓN y financiación de los servicios urbanos. Madrid: MOPU. Centro de Publicaciones, 1988. 112 p.

MACCLUSKEY, Jim. *Parking: manual de diseño ambiental.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990. 279 p.

MIGALLÓN RUBERT, Juan. *Manual de régimen local y derecho urbanístico: ley de reforma del régimen urbanístico y valoraciones del suelo.* Alicante: Colegio de Aparejadores y Arquitectos Técnicos, 1990. 594 p.

LEGISLACIÓ i disposicions d'urbanisme. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General d'Urbanisme, 1990. 75 p.

La **POLÍTICA de rehabilitación urbana en España: evolución, experiencias y efectos.** Madrid: MOPU. Centro de Publicaciones, 1990. 172 p.

EL NOSTRE CONTROL DE QUALITAT, ÉS DE LABORATORI.

DIS-ART PUBLICITAT

**COL·LEGI OFICIAL D'APARELLADORS
I ARQUITECTES TÈCNICS DE GIRONA**

c/ Sta. Eugènia, 19 - Tel. (972) 21 18 54 - Fax (972) 21 52 16 - 17005 GIRONA
Bisbe Vilanova, 2, Entll. 4a - Tel. (972) 26 00 71 - Fax (972) 26 12 47 - 17800 OLOT

LÀMINES DE CONTROL SOLAR I SEGURETAT **INIFILM**

- Controlen la radiació solar.
- Augmenten el confort.
- Proporcionen seguretat.
- Eliminen els rajos ultra-violetes (decoloració).
- Eviten la propagació del foc.

LÀMINES PER A COTXES **INIFILM**

- Donen intimitat.
- Eviten la decoloració de la tapisseria.
- Donen elegància al vehicle.

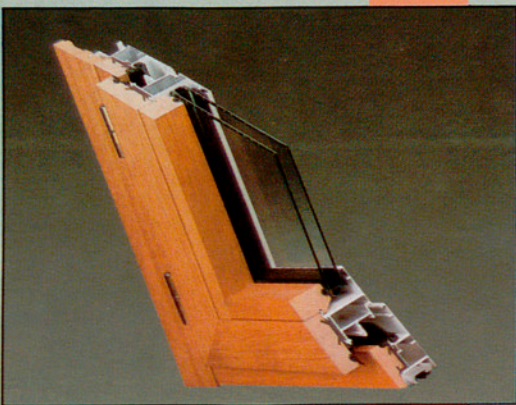
PERSIANES BATENTS D'ACER **VENECIANA**

- Antirobatori-segures.
- Lacades al forn a 210° C.
- Diferents colors.

FINESTRES I PORTES DE FUSTA/ALUMINI **STRATO**

- Interior de fusta, exterior alumini.
- Doble vidre amb càmera d'aire.
- Aïllament total fred, calor, acústics.
- No es formen condensacions.

- BALLESTES, extensibles i giratòries, pany en dues puntes.
- PORTES TALLAFOC, homologades, lliurament immediat.
- PORTES BASCULANTS, corredisses i enrotllables.
- DISPOSITIUS per automatitzar portes de tot tipus.
- ELEMENTS de serralleria en general.

DIFERENTS ELEMENTS RELACIONATS

DETALLS A TENIR EN COMPTE

DEMANI'NS INFORMACIÓ
TEL. 85 11 05

c/ Narcís Monturiol, 26 B - 17411 VIDRERES
GIRONA